

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelseskrift

til

den offentlige Examen i Odense

Cathedralskole

i Juli 1849.

Kjøbenhavn.

Trykt hos Kgl. Hofbogtrykker Bianco Luno.

Indbydelseskrift

til

den offentlige Examen

i

Odense Cathedralskole

den 19de—30te Juli 1849,

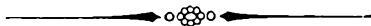
af

Prof. Mag. **K. J. F. Henrichsen,**

Skolens Rector.

Indhold.

1. Nygræs Digt om Mainoterne, Text og Oversættelse.
2. Skolefesterretninger.

Kjøbenhavn.

Trykt hos Kgl. Hofbogtrykker Bianco Luno.

Et nygræft Digt

om

Maina og Mainoterne,

Text og Oversættelse.

Det lille nygræske Digt, som her meddeles, har tidligere været udgivet i den bayerske Statsraad G. L. v. Maurers Bærk: Das griechische Volk (Heidelberg 1835) B. 3 i Beg. og i Buchon's Recherches historiques sur la principauté française de Morée et ses hautes baronnies (Paris 1845) T. I. p. LXXXVII ff., efter Afskrifter, de havde erholdt under deres Ophold i Grækenland, den første af en Secretair Ikonomos, den sidste af Konstantin Kolokotronis, ligesom ogsaa et Udtog deraf findes i Leake's Travels in the Morea Vol. I p. 332 ff.; men deels ere disse Skrifter ifkun tilgængelige for Faa og Digtet derfor hidtil lidet bekendt, deels er Texten paa alle disse Steder aftrykt meget ucorrect og med en forvirrende Orthographie, hos Buchon tillige med saa smaa og skærende Typer, at ikke Mange ville kunne udholde at læse det der. Jeg har søgt at give Texten i en læseligere Recension og nedenunder hver Side angivet de Afvigelser i de tidligere Udgaver, der synes at være af noget Værd, med Udelukkelse af de blot orthographiske Forskjelligheder eller aabenbare Skriv- og Trykfeil. Iovrigt synes Maurers og Buchons Haandskrifter at have een Kilde, hvorved Afvigelsernes Betydning forringes. For at gjøre Digtet forstaaeligt for Flere har jeg troet at burde tilføie en Oversættelse; den tydske Oversættelse af Ulrichs, der findes hos Maurer B. I S. 193 ff., er rig paa besynderlige Misforstaaelser og paa adskillige Steder meningsløs. Om jeg allevegne har truffet det Rigtigere, maa jeg overlade Syn-

digere at bedømme; om nogle Steder er jeg i Uvisshed og har overhovedet, hvor jeg var i Tvivl, kun fundet liden Trost i de almindelige nygræske Ordbøger og Grammatiker, der mere tage Hensyn til det gamle helleniske og de nygræske Lærdes Skriftsprog, end til Folkesproget. Mest Nytte har jeg havt af du Cange's Glossarium og især af Korais's *Ἀτακτα*, samt med Hensyn til grammatiske Punkter af Posfarts neugriechische Grammatik (Leipzig 1834) og Mulachs Udgave af Dimitrios Zinos's Paraphras af Batrachomyomachien. Nogle faa Bemærkninger og Oplysninger har jeg vedføiet Oversættelsen; til en vidtloftig Commentar var der hverken Plads eller Grund.

Digtet er rimeligviis forfattet i den sidste Halvdeel eller i Slutningen af det forrige Aarhundrede. Skjøndt flere Spor baade i Indholdet og Sproget vise, at Forfatteren har hørt til den mere dannede eller endog lærde Klasse, er det dog holdt i en folkelig Tone, slutter sig til Folkesproget og maa henføres til Folkedigtene's Klasse. Det har sin væsentlige Interessse ved sine i det Enkelte gaaende Beretninger om de ellers kun lidet bekjendte Maniater's eller Mainoter's Land og Eæder. Hvem der er Forfatteren, er temmelig usikkert. Buchon nævner I. p. LXIII Lukos (Lukas?) fra Chios, Maurer B. I. S. 190 Nikitas. Den sidste Angivelse er sikkerlig falsk; Misforstaaelsen er opstaaet af, at Maurer og, besynderlig nok, ogsaa den tydske Oversætter have anseet Begyndelsen af et ganske andet Digt, hvori en vis Nikitas beklager sit Fædrelands ynkkelige Forfatning, for Slutningen af Digtet om Mani (Maina); i Maurer's Afskrift findes kun den prosaiske (af M. som Vers behandlede) Titel og de to første Vers af sidstomtalt Klagesang, i Buchon's derimod hele Nikitas's Digt, der ogsaa er aftrykt i Buchon's Bærk efter Digtet om Mani, men med det behørige

Mellemrum. At Forfatteren af vort Digt ikke selv var nogen Maniat, fremgaaer tydelig af flere Steder deri; jeg vilde ikke engang have bemærket dette, hvis der ikke havde været dem, som havde angivet Maina som hans Fædreland, en Mening, der efter Maurers Paastand skal være meget udbredt i Lakonien, og hvilken han selv vel betvivler, men ikke aldeles forkaster. Om en anden Paastand af Maurer (S. 192) er grundet, at Sproget (Dialekten), hvori dette Digt er skrevet, er Maniaternes, er vistnok meget tvivlsomt; nogen betydelig Eiendommelighed i Sproget spores ikke; enkelte for Folkesproget usædvanlige Former maae vel snarere tilskrives Forfatterens Dannelselse og Bekjendtskab med det helleniske Sprog. Maniaternes Dialekt gjelder ellers for meget raa og for-dærvet ved Jubblanding af fremmede især italienske Bestanddele (Maurer I. S. 180 Not., L. Rosßs Reisen auf den griechischen Inseln B. I S. 85).

**ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΑΝΗΣ, ΗΘΩΝ, ΧΩΡΙΩΝ ΚΑΙ
ΙΝΤΡΑΔΩΝ ΑΥΤΗΣ.**

*Μ*εγάλον βουνὸν βρῖσκεται ἀπάνω στὰ Μωρία
 Στὸν τόπον τῆς Λακωνικῆς ὡσὰν τὴν Πιερία·
 Ταῦγετον τὸ ἔλεγον οἱ παλαιοὶ Σπαρτιάτες,
 Καὶ Μακρυνὸν τὸ λέγουσιν Ἡλίαν οἱ Μανιάτες.

5. Εἶναι καὶ ἄλλα περισσὰ βουνὰ μικρότερα του
 Ἀπὸ τὸν κάβον Ματαπαῶν ἕως ἐκεῖ κοντά του.
 Σαυτὰ τὰ ὄρη φύγανε οἱ μαῦροι Σπαρτιάτες,
 Καὶ εἶν' αὐτοὶ ποῦ λέγονται τὴν σήμερον Μανιάτες.
 Γιὰ νὰ φυλάξουν τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἐλευθερίαν,
10. Ἐκίσαν χώραις στὰ βουνὰ καὶ περισσὰ χωρία.
 Δὲν ἦτον φυσικὸν σαυτοὺς νὰ γένουν σκλάβοι δοῦλοι,
 Ἀλλὰ νὰ εἶν' ἐλεύθεροι, γιὰτὶ δὲν ἦταν δοῦλοι,
 Ἀλλ' ἦταν Σπάρτης γνήσια παιδιὰ τὰ καυμένα
 Κελεύθερα γεννήματα καὶ μαχομαθημένα·
15. Γιὰ τοῦτο χώραις ἐκίσαν στὰ ὄρη καὶ χωρία,
 Καὶ ζοῦν ἕως τὴν σήμερον εἰς τὴν ἐλευθερίαν.
 Ἐτούτων ἐγὼ βούλομαι νὰ γράψω ἱστορίαν,
 Καὶ χώραις καὶ τὰ ἦθη τους, ἰντραδες καὶ χωρία.
 Ἐπτὰ καὶ δέκα κ'εκατὸν εἶν' ὅλα τὰ χωρία,
20. Ὅποῦ κρατοῦν τὰ ἄρματα καὶ τὴν ἐλευθερίαν,
 Καὶ μ'ὄνομιαν δύσκολον εἶναι νὰ ἠμπορέσω

1. ἐπάνω στὸν Μ. 4. ἡλίον Β. 12. ἦτον μούλοι Μ. ἦτον etiam Β. 13. Δὲν ἦταν Μ. Ἀλλ' ἦτον Β. 14. καλομαθημένα Β.

Νὰ τὰ συγγράψω ἀκριβῶς, ἂν δὲν τὰ διατρέσω
 Καὶ διὰ τοῦτο τὸ λοιπὸν τὴν Μάνην κάμνει χρέια,
 Νὰ τὴν ἐξεχωρίσωμεν εἰς μέρη μόνον τρία.

25. Τὸ μέρος τ' ἀνατολικὸν λέγεται Κάτω Μάνη,
 Τὰ ἄλλα δύο τὰ δυτικὰ Ἐξω καὶ Μέσα Μάνη.
 Τώρα λοιπὸν ἄς γράψωμεν διὰ τὸ κάθε ἓνα
 Ἴντραδες, χώραις, ἥθη τους καὶ ὅλα ἐν πρὸς ἓνα.

Καὶ πρῶτα νὰ ἀρχίσωμεν διὰ τὴν Κάτω Μάνη,

30. Ὅπου βαμβάκι περισσὸν καὶ βελανίδι κάμνει,
 Καὶ ἔχει χώραις τέσσαρες καὶ τετραπλῆν δεκάδα,
 Ἴδου καὶ τὰ ὀνόματα τὰ λέγομεν ἀράδα,
 Τὰ Τζικάλια, τοὺς Καλονιοὺς, Παχιάνικα καὶ Λαγία
 Μεγάλη χώρα εὐμορφη, πολλὰ καλὴ καὶ ἄγια,
35. Λιοντάκη, Δημαρίστικο, Δριάλι καὶ τὸ Νῆφι,
 Καὶ τὰ Κορογιάνικα, σὰν κακομοίρα νύμφη,
 Γονέα, Βάτα, Κόιρωνα καὶ ἓνα Φλομοχώρι,
 Καὶ τὰ Σκαλτζοτιάνικα καὶ τὸ Ῥιγανοχώρι,
 Λουκάδικα καὶ Κάβαλος, Χειμάρα καὶ Σκονιάρι,
40. Ἐτοῦτο λάμπει σιὰ λοιπὰ χωρία σὰν φεγγάρι
 Βαχὸς καὶ Παλιοκάλυβα, Παρασειρὸς, Καρέα,
 Καὶ Τζεροβά καὶ Κρονονερὸν, ψυχρὸν σὰν τὸν βορέα,
 Σκυριάνικα καὶ Πολοβὰ καὶ Σιδεροκαστρίτες,
 Μινιάκοβα καὶ τὸ Κανὶ καὶ Πολιτζαραβίτες,
45. Ἡ Μαρατέα, Μπάνιτσα, Σκαμνάκι καὶ Νιοχώρι,
 Πέλαλα, Τουρκατζάνικα καὶ τὸ Καρβελοχώρι,
 Ἡ Αἶμνη καὶ τὸ Αἶμπερδο, Βρίνησα καὶ Μεληῆσι,
 Λάγιον, νῦν Τζανετούπολις εἰς τὸ Μαραθονῆσι.
 Ἐτοῦτα εἶναι τὰ χωριὰ τῆς Κάτω Μάνης ὅλα,

33. Παλιάνικα Β. 35. Λιοντάκη Μ. 36. Κυρογονιάνικα Μ.
 37. Κόντρον—φλοχώρι Β. 38. Καλτζολιάνικα Μ. 41. Πυραυρὸς
 Καρέα Β. 42. τοῦ Β. 45. Μάνιτσα Μ. 46. Τουρκατζάνικα Β.
 47. Τρίνησα Μ. 48. Τοῦ Λάγιου, Ντζανετοῦπολις Β.

50. Καὶ ἓνα δι' αὐθόγτην τοὺς γνωρίζουν ταῦτα ὅλα,
 Τζανέτ-μπετην τὸν Φαυμαστὸν π' ἔκτισε τὸ Μελήσι
 Καὶ πολιτείαν εὐμορφην εἰς τὸ Μαραθονήσι,
 Τὸ γένος τὸ παππουδικὸν λέγεται Γρηγοράκης,
 Κ' ἡ πατρικὴ ἀξία του ἦτον Καπιτανάκης.
55. Πλὴν τῶρα ὡς περάσωμεν καὶ εἰς τὴν ἄλλην Μάνη,
 Καὶ πάλιν μειαλέγομεν διὰ τὴν κάτω Μάνη.
 Ἀπὸ τὴν Κελεφά κ' ἐκεῖ κατὰ τὴν Καλαμάτα
 Ζυγὸς, Μηλιά, Ἀνδρουβίστα καὶ ὅλη ἡ Ζαρνάτα,
 Καὶ ἕως τὴν Ἁγιά Σιών λέγεται Ἐξω Μάνη,
60. Μετάξι, λάδι περισσὸν καὶ πρινοκόκκι κάμνει.
 Κλεισουῖραις ἔχει φοβεραῖς, λαγκάδια ἀγρία,
 Καὶ χώραις ἔχει Φαυμασταῖς καὶ δυνατὰ χωρία.
 Σαράντα ἔξη εἶν' αὐτὰ καὶ χώραις καὶ χωρία,
 Νὰ τὰ εἰπῶ κατ' ὄνομα ἐτῶρα κάμνει χρεία'
65. Πηγάδια καὶ Σέλιτζα, Μαντίνιες εἶναι δύο,
 Τρικότηζοβα καὶ οἱ Δολοὶ, καὶ τοῦτοι πάλιν δύο,
 Βαροῦσι, Κάμπος, Γαστιτζῆς ἀκόμη καὶ ἡ Μάλια
 Τὰ Μπρίτα καὶ ἡ Νεροβὰ εἶν' ὅλα στὴν Ζαρνάτα,
 Τὰ Τζέρια κ' ἡ Κάλυβος, Ζεχωῖρι, Σκαρδαμουῖλα,
70. Πράσιου καὶ Λιασίνοβα καὶ Βαῖδινίτζα οὐλα,
 Αὐτὰ καὶ ἡ Ἀνδρουβίστα καὶ ὅλα τὰ Πουλία,
 Εἰς τὴν ποδέαν βρῖσκονται τοῦ Μακρουῦ Ἡλία'
 Ἀπὸ ἐδῶ τῶρα κ' ἔμπροδς θέλω νὰ ἀρχηνίσω,
 Καὶ τοῦ Ζυγοῦ, τοῦ Μελιγκοῦ ταῖς χώραις ν' ἀριθμησῶ.
75. Ὁ Λεύτρος εἶναι ἔμπροσθά, παρέκει τὸ Νιοχώρι,
 Καὶ Πύργος, Φοραδόπιστος, Ὀλόσσα, Τανηφόρι,
 Καὶ ἀπ' ἐκεῖ τὰ Ρίγκλια καὶ τοῦ Μπαζίου χώρα,

53. Γλυγοράκης Β. 64. π' τῶρα Β. 65. Πέλιτζα Β. 68. Πρίν-
 τα Μ. 69. Κάλυβαις Β. 72. ποδίαν Μ. 75. Λευβρὸς Β. 76. Ὀλό-
 σια Β. ἰ' Ἀνιγόρι Μ. 77. Ρίγλια—ἡ χώρα Μ.

- Κοστρόνι πάλιν καὶ Λοζνὰ καὶ ἡ μεγάλη χώρα·
 Στὴν μέσσην εἶναι τοῦ Ζυγοῦ, Πλάτζα τὴν ὀνομάζουσι,
 80. Γιὰ τὸν πολὺν τὸν πασπαλὰν, που τρώγει, τὴν θαιμάζουσι·
 Καὶ Νομιτζῆς ὁ ἄνομος, παρὰνω καὶ παρέκει,
 Κ' ἐκεῖ κοντὰ Κουτούφαρις ὀλίγον τι παρέκει,
 Λαγκάδια εἶναι παρεκεῖ καὶ παρεμπρὸς Πουλιάνα,
 Καὶ παρεκεῖθεν Βίτουλος εἰς τοῦ βοριά τὴν Μάνα.
 85. Στὴν ἀκρὴν εἶν' ἡ Κελεφά, αὐτὴ καὶ κάστρον ἔχει,
 Ἄλλ' ὅμως εἶναι ἔρημον καὶ τίποτες δὲν ἔχει.
 Ἔτοῦτα εἶναι τοῦ Ζυγοῦ καὶ χώραις καὶ χωρίαι.
 Λοιπὸν καὶ διὰ τὴν Μηλιά νὰ ποῦμεν κάμνει χρεία,
 Κ' ἐδὺς ἀπὸ τὴν Ὑζινα θέλω νὰ ἀρχηνίσω,
 90. Καὶ σταῖς Θεοῦσαις ν' ἀναβῶ νὰ ταῖς ἐσεργιανίσω,
 Νὰ γράψω καὶ τὴν χώρα τους, Καστάνια τ' ὀνομά της,
 Κ' ἐδὺς νὰ ἔβγω ἀπ' αὐτὴν, νὰ φύγ' ἀπὸ κοντά της,
 Νὰ ἔλθω στὴν Ἀράχοβα τὴν πολυξακουσμένη,
 Εἰς ἓνα στριγγλολάγκαδον εὕρισκεται χωσμένη,
 95. Καὶ ἀπ' ἐκεῖ νὰ ἔλθωμεν καὶ εἰς τοὺς Λυκοπάταις,
 Τοὺς κατζικογιδόκλεπτας καὶ νυκτοπεριπάταις,
 Νὰ γράψωμεν τὴν χώραν τους, τῶν κατζικοφραγάδων,
 Τρουπάδων, μουλαρόκλεπτων καὶ τῶν γιδοφονιάδων,
 Αὐτ' εἶναι τρισυπόστατος καὶ λέγεται Μηλέα,
 100. Ὡς ἓνα κάρτο παρεκεῖ εἶναι καὶ ἡ Γιαρμπελέα.
 Ἔτοῦτα εἶναι τῆς Μηλιᾶς τὰ δυτικὰ χωρία,
 Τὰ ἄλλα εἶναι βορεινὰ στὴν πισινὴ μερία.
 Μπροστὰ εἶν' ἡ Καστάνιτζα, σταῖς μάχαις ἀκουσμένη,

81. Λίναμος Β. 82. κατὰ Β. 83. Λαγκάδια εἶναι παρεμπρὸς
 καὶ παρ' ἐκεῖ, Πολιάνα Μ. 84. Βοίτουλος Μ. Βύτηλας Β. καὶ τοῦ Β.
 85. ἡ μεγάλη Β. 90. ἐσεργιανίσω Μ. ἐστριανήσω Β. ἐσεργιανήσω Λ.
 94. ποσσένα Β. 95. διὰ ταῖς Λυκ. Λ. 97. τὴν χώραν των Μ. χώ-
 ραν τους καὶ τούτων τῶν γοργιάδων Β. 98. Στῆς μάχης καὶ τὸν
 πόλεμον τῶν μαπαρνοφραγάδων Β. μαπαρόνων pro Τρουπάδων Λ.

- Καὶ στήν Τουρκίαν ἀκούεται, ἂν εἶν καὶ μεθυσμένη,
105. Τὸ Σελεγοῦδι τὸ πτωχὸ, τὰ Κόκκινα Λουρία,
 Ὁ Ὅσιος Νικόλαος καὶ ἄλλα δῖω χωρία,
 Μαλιτζίνα λέγεται τὸ ἐν, Ἀρχοντικὸ τὸ ἄλλο,
 Καὶ ἕως ἐκεῖ σκίονται, δὲν εἶναι πλέον ἄλλο.
 Ἡ Ἐξω Μάνη κόβεται τέσσαρες ἐπαρχίαις,
110. Καὶ ἔχει πέντ' ἐπισκοπαῖς καὶ ἑπτὰ καπιτανίαις,
 Ζιρνάτας καὶ Ἀνδρούβιστας, καὶ ἓνας στήν Μηλέα,
 Καὶ ὁ Μελιτζίνης τοῦ Ζυγοῦ, δὲν εἶναι ἄλλος πλέα.
 Εἰς τὴν Ζαρνάτα βρίσκονται δύο καπιτανίαις,
 Ἡ γὰρ εἰπῶ καλήτερα, πῶς εἶναι τυραννίαις,
115. Ἡ μία σταὶ Τρικιότζοβα, τοῦ καπιτὰν Γεωργιάκη,
 Καὶ ἡ ἄλλη εἶναι σταῖς Κυτριάις, τοῦ καπὶ Κουμμουντουράκη
 Καὶ μία στήν Ἀνδρούβιστα, τοῦ καπιτὰν Τρουπάκη,
 Καὶ ἄλλη μία στὸν Ζυγὸν, τοῦ καπιτὰν Χριστάκη
 Καὶ στήν Μηλέα εἶναι τρεῖς καὶ μόνον καπιτάνοι
120. Καὶ ἄλλοι δύο βρίσκονται καὶ εἰς τὴν Κάτω Μάνη
 Κιβέλος εἶναι στήν Μηλιά, Ντουράκης στήν Καστάνια,
 Βενετζανάκης κάθεται εἰς τὴν μικρὴν Καστάνια.
 Καὶ τοῦτοι ὅλοι ξεύρουσι γιὰ μεγαλήτερόν τους
 Καὶ διὰ πρῶτον ἀρχηγὸν καὶ γιὰ καλήτερόν τους
125. Τζανέτ-μπεην τὸν ἥρωα, τὸν Θανμασιτὸν ἀνέρα,
 Πατριόδος στυλον στερεὸν, τῶν ὄρφανῶν πατέρα
 Στὴν Μάνην ὅλην πρέπει του καὶ εἰς τὴν Λακωνία,
 Νὰ εἶναι πρῶτος ἀρχηγὸς, γὰρ ἔχ' ἡγεμονία,
 Γιατὶ εἶναι φιλόξενος, φιλόπατρις μεγάλος·
130. Στὴν Μάνην κάμνει πράγματα, ποῦ δὲν τὰ κάμνει ἄλλος,
 Καμπάνα στὸ παλάτι του σημαίνει βράδου γεῦμα·

104. ἄς εἶν Β. 108. ἕως ἐδῶ Μ. 112. Μαλιτζίνης Μ. 116. Κυ-
 δρὲς Β. 117. Χρηστάκη Μ. 118. τοῦ Ζυγοῦ Β. 119. μόνοι Μ.
 121. Κυβέλα—Ντουράκηστην Κατασιάνια Β. 126. στήλον Μ. τοῦ
 ὄρφανου Β. 130. ὅπου δὲν ἔκαμ' ἄλλος Β.

Τὴν εἶδα μὲ τὰ μάτιά μου, αὐτὸ δὲν εἶναι ψεῦμα.
 Καὶ ὅσοι τὴν ἀκούουσι θαρβύτικα πηγαίνουν,
 Καὶ τρώγουν εἰς τὴν ταίλαν του, καὶ χορτασμένοι
 βγαίνουν·

135. Πτωχοὺς καὶ ξένους ἀγαπᾷ, τὸν τόπον του φυλάττει,
 Καὶ τοὺς κακοὺς τοὺς κυνηγᾷ, τοὺς λειώνει σὰν ἀλάτι,
 Καὶ διὰ τοῦτο πείθονται καὶ γέροντες καὶ νέοι,
 Καὶ ὄλ' ἡ Μάνη εἰς αὐτὸν καὶ οἱ καπιανέοι
 Ἐξω καὶ μόνον ἀπ' αὐτὸν τὸν κύρ Κουμουνουράκη,
140. Ὅπ' ἀγαπᾷ στὸν τόπον του νὰ εἶναι σὰν γεράκι
 Καὶ τοὺς πτωχοὺς νὰ τυραννῇ, τὸ πρᾶγμα τοὺς ν' ἀρπάξῃ,
 Νὰ τρώγῃ μὲ τὴν δόμνα του, ὁ τόπος νὰ στενάζῃ·
 Καὶ τὴν λοιπὴν βουλήθηκε τὴν Μάνην νὰ ποτάξῃ,
 Νὰ πέρῃ καὶ τὸ λάδι τους, ν' ἀρπάξῃ τὸ μετᾶξι,
145. Καὶ σὴν Μηλέα ἤλπιζε νὰ μπῆ νὰ τυραννίσῃ,
 Νὰ πάρῃ ἀπαντεῖχαινε καὶ τὸ Μαραθονῆσι,
 Μὲ τὴν Τουρκιὰ παντεῖχαινε τὴν Μάνην νὰ τρομάξῃ
 Καὶ ὅλα τὰ κουμάντα της, γιὰ νὰ τὰ ὑποιάξῃ·
 Ἀσκέρι στερεᾶς ἔφερε καὶ στὸν γκαλὸν ἀρμάδα,
150. Καὶ ἀπὸ τὴν Ἀνδρουύβιστα ἀρχήμισεν ἀράδα·
 Ἄλλ' ὅμως τὸν ἀπάντησαν ἀνδρειωμένοι νέοι
 Καὶ φοβεροὶ τοῦ βγήκανε μπροστὰ καπιανέοι,
 Στὴν Σκαρδαμοῦλα σμίξανεν, ἐκεῖ τὸν ἀπάντησαν,
 Καὶ σὰν τὰ λεοντάρια ἐπάνω τους πηδῆσαν·
155. Ὁ ἕνας δῖωχ' ἑκατόν, οἱ ἑκατὸ χιλίους,
 Καὶ τοὺς ἀνεμοσκόρπισαν, τοὺς ἔκαμαν ἀθλίους·
 Καὶ τρομασμένος ἔφυγε μὲ τῆς στερεᾶς ἑσκέρι,

132. τὸν L. μὰ τὰ μάτιά που M. 139. ἀπ' αὐτοῦ τοῦ B. Μπέῖ pro Κύρ L. 140. Ὅτι B. ποῦ L. 142. κ' ὁ τόπος M. 144. της B. 146. ἀπαντόχαινε M. ἐπαντήχενε B. ἐπαντύχαινε L. 147. τοῦ γάνηκε L. 149. ἔφερε στερεὰ καὶ L. 153. σμίξασιν L. βγήκανε M. 155. ἐδίωχεν ἑκατὸν B.

- Καὶ στὸν γιालὸν παρήτησε τὸν μαῦρον Σερασκιέρη,
Καὶ ἔτρεμ' ἢ ἀρίδα του, ὅσον νὰ μπῆ στὴν βάρκα
160. Καὶ ἀπὸ τὴν τρομάρα του ἐγέμισε τὴν βράκα.
Ἐτότες ὁ Τζανέτ-μπηης, ἄν ἤθελε θελήσῃ,
Νὰ κινήθῃ ὀλίγον τι καὶ νὰ μὴν ἀμελήσῃ,
'Ο Κουμουντούρης σταῖς Κυτριάϊς καὶ μήτε στὴν Ζαρνάτα
Δὲν ἤμποροῦσε νὰ σταθῇ, μηδὲ στὴν Καλαμάτα,
165. Ἀλλὰ τὸ μεταπάθαινε μετὰβλεπε σκλαβίαν,
Καθὼς τὸν ἐμετάσειελε σιὸ μπάνιο μὲ τὴν βίαν'
Ἄμῃ τὸν ἐλυπήθηκε καὶ εἶπε· τί μᾶς μέλει;
Ἄφῃτε τον στὸν τόπον του, νὰ κάμνη ὅτι θέλει.
Τοιαύτῃ εἶναι σι' ἄρματα ἢ Κάτω κ' Ἐξω Μάνη,
170. Διὰ τοὺς φίλους χάνεται καὶ τοὺς ἐχθροὺς δαγκάνει*
Ἀλλὰ νὰ μὴν ἐμάλωναν καὶ ἕνας μὲ τὸν ἄλλον,
Καὶ ὁ μικρὸς νὰ γνώριζε νὰ τίμα τὸν μεγάλον,
Καὶ φόνοι νὰ μὴ γίνονται καὶ κοῦρσοι καὶ κλειψίαις,
Καὶ νὰ μὴν ἐχαλούσανε καὶ σπήτια κ' ἐκκλησίαις,
175. Ἀλλὰ γιὰ τὴν πατρίδα τους καὶ τὴν ἔλευθερία
Εὐθὺς εὐθὺς μονογνωμοῦν καὶ τρέχουν σὰν θηρία.
Ἄχ ἄχ Μανιάτες ἀδελφοὶ νὰ κάμνατ' ἕνα πράγμα,
Κ' ἐγὼ Μανιάτης γίνουμουν, σᾶς εἶδιδα καὶ γράμμα*
Νὰ κάμνατε σιὸν τόπον σας κανένα δύο σχολεῖα*
180. Αὐτὰ νὰ γένουν ἤμποροῦν μὲ δίχως δυσκολία*
Νὰ μάθουν οἱ παπάδες σας καὶ νὰ ξεστραβοθοῦνε,
Γιὰ νὰ διδάσκουν τὸν λαὸν νὰ τὸν καθοδηγοῦνε,
Νὰ μάθουν τὰ κουμάντα σας νὰ κυβερνοῦν τοὺς ἄλλους,
Καὶ οἱ μικροὶ νὰ πείθωνται στοὺς πρώτους καὶ μεγάλους*
185. Καὶ τότε νὰ ἐμβλέπατε μὲ πόσην εὐκολία

158. παρέτησε M. παράβησε B. 159. κ' ἔτρεμεν ἢ ἀρίδα του M. τὴν βάρκα M. 163. Κουμουντούρης M. Κυτριάς B. 166. στὸν μπάνιον B. 169. τοιαύτ' εἶναι σιὰ ἄρματα M. 177. Κάμειτ' B. 178. γέ-νουμουν, σὰν M. 179. κάμνατε B. 185. ἐβλέπατε M.

- Καὶ κέρδος καὶ ὠφέλειαν σᾶς δίδουν τὰ σχολεῖα·
 Νὰ τιμηθῇ ὁ τόπος σας, χώραις νὰ ἡσυχάσουν,
 Νὰ εἰρηνεύσουν τὰ χωριὰ καὶ τὰ κακὰ νὰ χάσουν,
 Νὰ ἀκουσθῆτε καὶ ἐσεῖς παντοῦ νὰ τιμηθῆτε.
190. Εἰ δὲ καὶ δὲν θελήσετε, ἄμετε νὰ χαθῆτε,
 Κ' ἐγὼ πολλὰ πικραίνομαι καὶ φεύγω λυπημένος,
 Καὶ ἀπὸ τὴν πατρίδα σας ἐβγαίνω πικραμένος.
 Μὲ λύπην ἄκρα στὴν ψυχὴν καὶ στὴν καρδίαν δειλείαν
 Πηγαίνω στὰ Θεοῦρια καὶ στὴν Κακαβουλίαν,
195. Νὰ γράψω τὴν πατρίδα σας, νὰ μὴ χασομερήσω,
 Χωρία, χώραις, ἤθῃ τους, ἰντρὰδες νὰ στορήσω.
 Νὰ ἀρχινήσω παρευθὺς χωρὶς ἀργοπορία,
 Εἴκοσι ἕξῃ εἶν' αὐτὰ καὶ χώραις καὶ χωρία·
 Ἡ πρώτη εἶν' ἡ Τζίμποβα, καλὴ χώρα μεγάλη,
200. Ἔχει καὶ καπιτάνιον ἓνα Καραμιχάλη.
 Καὶ παραπάνω ἀπ' αὐτὴν κοντὰ σιὸ ῥιζοβοῦνι
 Χωρίον ἄλλο βοίσκεται καὶ λέγεται Κουσκοῦνι,
 Κριλιάνικα, Σκιφιάνικα, Πύργος, Χαριὰ, Δριάλι,
 Παλιόχωρα καὶ ὁ Γερμὸς κ' ἡ Βάμπακα ἢ ἄλλη,
205. Καὶ ἄλλο Μπρίκι λέγουσι, Καφρίνα καὶ Μαρίνα,
 Κουλοῦμι λέγουν ἕτερον καὶ ἄλλο πάλιν Μήνα,
 Ἡ Κήτα ἢ πολίπυργος κ' ἡ Νόμια παρομοία,
 Σταυρὶ καὶ Κεχριάνικα καὶ Κοῦνος ἄλλη μία,
 Ἄνω καὶ Κάτω Μπουλαρὶ, τὸ Δρι καὶ ἡ Κηποῦλα,
210. Ἡ Βάσια καὶ τὰ Ἄλυκα ἐτοῦτα εἶναι οὐλα,
 Καὶ Μέσα Μάνη λέγονται καὶ εἶναι ὄλ' ἀράδα·

188. παύσουν L. 191. νὰ γεύγω M. 192. μας M. 195. πα-
 τρίδα του M. 199. Τζίμποβα B. 200. Μαυρομιχάλη L. 201. κατὰ
 το B. 203. Κιμιάνικα L. 204. Γερμὸς M. Κρημνὸς L. ἢ Μπαού-
 σακα ἢ ἄλλη B. καὶ ἡ Μπάμπακα εἶν' ἄλλο. 205. Μπρίκι M. Κα-
 φρίνα καὶ Καρίνα M. Κακίνα καὶ Καρίνα L. 207. Κίτζα ὁ πο-
 λύπ. M. 208. Κεχιάνικα καὶ Κοῦνα B. 210. Βάθθα M. Βάθια L.

- Ὀρτύκια καὶ φραγκόσυκα ἢ πρώτη τους ἰνιράδα,
 Δένδρον ἢ ξύλον ἢ κλαδί δὲν εἶναι μήτε ἕνα,
 Δὲν βρίσκουν ἴσκιον νὰ σταθοῦν θεούρια τὰ καϊμένα,
 215. Νερὰ δὲν βγαίνουν πούπετις σ' ὄλην τὴν Μέσα Μάνη,
 Καρπὸν κοινία μοναχὰ καὶ ξεροκρίθι κάμνει·
 Αὐτὰ γυναῖκες σπέρνουν τὰ, γυναῖκες τὰ θερίζουν,
 Γυναῖκες τὰ δεμάτια στ' ἀλώνι συναθροίζουν,
 Γυναῖκες μὲ τὰ πόδιά ταις γυμνὰ τὰ ἀλωνίζουν,
 220. Γυναῖκες μὲ τὰ χερίά ταις μονάχαις τὰ λιχνίζουν,
 Γυναῖκες μὲ τὴν ῥάχη ταις γυμναῖς τὰ κουβαλοῦσι,
 Τὰ βγάζουν τὰ χρυσᾶ σκουτιὰ, γιὰ νὰ μὴ τὰ χαλοῦσι·
 Ἀπὸ τὴν κάψα τὴν πολλὴν, τὴν βράσιν τοῦ ἡλίου
 Πετάζεται ἢ γλῶσσα ταις σὰν καψαλοῦ σκυλίου,
 225. Τα χέρια ταις, τὰ πόδια ταις εἶναι ξηροστασμένα
 Σὰν τῆς χελώνας ὅμοια καὶ χοντροπετζιασμένα,
 Τὴν νύκτα τὸ χειρόμυλον τραβοῦν, γυρίζουν, κλαίγουν,
 Ἄλλεθουν τὰ κριθάρια καὶ μυρολόγια λέγουν,
 Καὶ τὸ ταχὺ μισόγυμναις μὲ τὰ κοφίνια βγαίνουν,
 230. Καὶ εἰς τοὺς λάκκους τρέχουσι γιὰ κοπριαῖς πηγαίνουν,
 Ἐκεῖ ὅπου τὰ ζῶα τους νερὸ πᾶνε καὶ πίνουν,
 Καὶ ξεμεσημεριάζουσι καὶ ταῖς κοπριαῖς ἀφήνουν.
 Ἐκεῖ κ' ἐκείναις τρέχουσι καὶ κάβαλα γυρεύουν,
 Γιατὶ μ' ἐκεῖνα τὸν χυλὸν, που τρώγουν, μαγειρεύουν·
 235. Ταῖς βλέπεις τότ' ἀσπρότεραις καὶ ἀπὸ ταῖς κουρούναις,
 Ἄκόμη παστρικώτεραις καὶ ἀπὸ ταῖς γουρούναις,

212. Ὀρτύκια (ν. Ὀρθήκια) καὶ φραγκόσυκα tamquam urbium nomina. M. B. πρώτης M. 214. ἢ θεούριαν L. τεούρια M. 215. Νερὸν δὲν βγαίνει M. πούπετε M. B. πούπετες L. 217. σπέρνονται M. 219. τους M. B. 220. τους M. B. γυχνίζουν M. 221. τους M. B. 224. πετάζεται M. τους M. B. κατσαλοῦ B. 225. τους bis M. B. ξεροσκασμένα B. 226. ταῖς χελώνας L. 227. τὸν χειρόμ. M. B. τὸ χ. γυρίζουσι καὶ κλαῖσι L. 228. κριθάρια ταις καὶ μ. λέσι L. 234. μὲ κείνον M. 235. ἀσπρότερες B.

- Διότι μὲ τὰ χέρια ταις τὰ κάβαλα ζημόνου,*
Τὰ πλάτιον βοῖδοκούτζουρα στὸν ἥλιον τ' ἀπλώνου,
Καὶ σὰν ξηρανθοῦν ὕστερα σιὸ σπῆτι τὰ συνάζου,
 240. *Καὶ μερδικὸν τῶν ὄρφανῶν καὶ τῶν χηράδων βγάζου.*
Ὡ ψυχικὰ ποῦ κάμνουσι, ν' ἄχετε τὴν εὐχὴν τους,
Καὶ κάβαλα μοιράζουσι γιὰ τὴν μαυροψυχὴν τους.
Οἱ ἄνδρες ἄλλοι περπατοῦν στὸν κοῦρσον καὶ κλειψίαις,
Καὶ ἄλλοι σ' ἄλλους πολεμοῦν, νὰ κάμουν ἀπιστίαις·
 245. *Ἄλλος ἀλλοῦθι περπατεῖ, νὰ εὔρη τι νὰ κλέψη,*
Καὶ ἄλλος ἄλλον καρτερεῖ διὰ νὰ τὸν φονεύσῃ,
Ἄλλος τὸν πύργον του κρατεῖ, νὰ μὴν τὸν πιόσῃ ἄλλος,
Καὶ ἄλλος ἄλλον κυνηγᾷ καὶ ἄλλον πάλιν ἄλλος,
Καὶ γείτονας τὸν γείτονα, κουμπάρος τὸν κουμπάρον,
 250. *Καὶ ἀδελφὸς τὸν ἀδελφόν, τὸν βλέπει σὰν τὸν χάρον,*
Καὶ ἄλλος φονικὸν χρωσιτᾷ καὶ ἄλλον χρεωσιτοῦνε,
Εἰς ἄλλον φίλοι τάζονται καὶ ἄλλον ἀπιστοῦνε,
Ἄλλος γυρεύει ἀδελφὸν καὶ τὸν πατέραν ἄλλος,
Καὶ ἄλλος πάλιν πάππον του καὶ τὸν προπάππον ἄλλος,
 255. *Καὶ ἄλλος πρῶτον ξάδελφον καὶ ἄλλος ἀνεψιόν του,*
Καὶ ἄλλος ἄλλον συγγενῆ καὶ ἄλλος τὸν υἱόν του,
Γιατὶ ὅσοι πηγαίνουσι στὸν ἄθῃ σκοτωμένοι,
Καὶ δὲν τοὺς ἐδικαιώσουσι, μεινέσκουν κολασμένοι·
Δὲν θέλουν νὰ ἀλλάξουσι, δὲν θέλουν νὰ πλυθοῦσι,
 260. *Καὶ μῆτε μπαρμπερίζονται ἂν δὲν δικαιωθοῦσι·*
Τοὺς βλέπεις μὲ τὰ γένεια καὶ καταλερωμένους
Σὰν βρικολάκους ἄγριους καὶ πάντ' ἄρματομένους·
Καὶ γέρους ὄγδοήκοντα χρονῶν καὶ παραπάνω
Τοὺς βλέπεις μὲ τὰ ἄρματα καὶ τὰ βαστοῦν ἐπάνω·

237. τους M. B. ζηριόνου B. 238. πλάθου B. 239. ξηραθοῦν
 B. σιὰ σπῆτια L. 243. σιὰ κοῦρσα B. κλειψίαν L. 245. ἀλλοῦθε
 M. 246. φονέψη M. 252. πατέρα M. 255. ξάδελφον, ἄλλος B.
 256. συγγενὴν B. 262. καὶ καίβ' ἄρματομένους B. 264. ἐπάνω B.

265. Τὸ κύτασμά τους ἄγριον, ἄσχημη θεωρία,
 Καὶ μάτια ἔχουν κόκκινα καὶ νύχια σὰν θηρία.
 Ἄν ἀποθάνῃ καὶ κανεὶς ἀσκότωτος, τὸν κλαιγοῦν,
 Ἄσκότωτον ἀμάτωτον ἀδικίωτον τὸν λέγουν,
 Τὸν κλαίγουσι καὶ σκούζουσι, γιὰτὶ δὲν ἤμποροῦσι
270. Μηδὲ ἐλπίζουσι ποτὲ τὸν χάρον νὰ εἰροῦσι,
 Διὰ νὰ τὸν σκοτώσουσι καὶ νὰ δικαιωθοῦσι,
 Νὰ πάρουσι τὸ δίκιο τους, νὰ παρηγορηθοῦσι.
 Γιὰ τὰ παιδιά τὰ μικρὰ ὁπότεν γεννηθοῦσι,
 Χυλόπιταις μοιράζουσι, γιὰ νὰ τὰ εἰχηθοῦσι*
275. Στὴν πόρταν ὅλοι τρέχουσι καὶ τουφεκιάς βαροῦσι,
 Καὶ νὰ τοὺς βγάλουσι χυλὸν νὰ φᾶσι καρτεροῦσι*
 Ἐκεὶ καὶ χήραις τρέχουσι καὶ καλομοίραις πᾶσι,
 Νὰ τὸ καλομοιράνουσι, χυλόπιταις νὰ φᾶσι.
 Αἱ καλομοίραις λέγουσι, καλῶς ἦλθε νὰ ζήσῃ,
 Αἱ καλομοίραις λέγουσι, καλῶς ἦλθε νὰ ζήσῃ,
280. Νὰ γένη καλὸ στάγματα καὶ τοὺς ἐχθροὺς νὰ σβύσῃ.
 Αἱ χήραις πάλιν στέκονται σὰν παραπονεμέναις,
 Καλαῖς εὐχαῖς τοῦ δίδουσι κ' ἐκείναις αἱ καϊμέναις,
 Ἡμεῖς ἄνδρα δὲν ἔχομεν, γιὰ νὰ τὸ τουφεκίσῃ,
 Μόν' ὁ θεὸς, ποῦ τόδωσε, νὰ σᾶς τὸ τουφεκίσῃ.
285. Τοὺς ξένους ὅταν τίχῃσι στὸν τόπον τους νὰ πάγουν,
 Κουμπάρους τοὺς ἐκάμνουσι, καὶ τοὺς καλοῦν νὰ φάγουν,
 Καὶ ὅταν θέλει νὰ ἐβγῇ ὁ ξένος, τὸν κρατοῦσι,
 Καὶ ὡσὰν φίλοι τοῦ λαλοῦν καὶ τὸν ἐνουθετοῦσι,
 Κουμπάρε, λέγουσιν, ἡμεῖς θέλομεν τὸ καλὸν σου,
290. Καὶ τοῦτα, ποῦ σοῦ λέγομεν, βάλε τὰ στὸ μυαλὸν σου,
 Καὶ ἐβγάλε τὴν φέρμελην, γελέκι καὶ ζωνάρι,

268. ἀδίκιωτον τὸν λέσι L. 274. χυλόπιταις M. item vs. 278.
 375. τουφεκιάς M. τουφεκίς B. 283. νὰ σᾶς M. τὸν B. 284. Μοῦ
 B. τὸν B. 285. πᾶσι L. 286. φᾶσι L. 288. τὸν M. σὰν φίλον τὸν
 καθοδηγοῦν καὶ τὸν ἐνουθετοῦσι L. 290. τοῦτο L. μυαλὸ M. μυα-
 λόν L.

- Καὶ τὸ βρακὶ μπορεῖ κανεῖς ἐχθρὸς νὰ σοῦ τὸ πάρη,
Καὶ νὰ σὲ γδύσουσιν ἐχθροὶ, νὰ σοῦ τὰ πάρουν ἄλλοι,
Ζημίαν φέρνεις εἰς ἡμᾶς καὶ ἐντροπὴν μεγάλην
295. Γιὰ τοῦτο, κομπαραοῦλι μου, σωστὰ νὰ σοῦ τὸ ποῦμεν,
Καὶ φέσι καὶ ποκόμισον νὰ φήσης ἀγαποῦμεν,
Καὶ τὰ παπούτζια βγάλε τὰ, τί χρειάζονται σεσένα,
Ἐτώρα εἶσαι σίγουρος, μὴ σκιάζεσαι κανένα
- Καὶ εἶτι τὸν ταλαίπωρον τὸν ξένον τὸν ἐγδύνουν,
300. Κατάσαρκον οἱ ἄστλαγχνοι νὰ τρέχη τὸν ἀφήνουν.
Ἄν τίχη καὶ καμμιά φορὰ καράβι νὰ ξεπέση,
Ἀπὸ ταῖς ἁμαρτίαις του, σιὸν τόπον τοὺς νὰ πέση,
Φραντζέζικον, Σπανιόλικον, Εγκλέζικον ἢ ἄλλο,
Ἡ Τουρκικον, Μοσκόβικον, μικρὸν ἢ καὶ μεγάλο,
305. Καθένας τὸ μερίδι του εὐθὺς νὰ πάρη θέλει,
Καὶ ταῦλαις τὸ μοιάζουσι, καθόλου δὲν τοὺς μέλει.
Ἀνθρώπους δὲν ἐντρέπονται, θεὸν καὶ δὲν φοβοῦνται,
Πτωχοὺς δὲν εὐσπλαγχνίζονται, τοὺς ξένους δὲν
λυποῦνται
- Πολλὴν ἔχουν ὠμότητα καὶ θηριογνωμίαν,
310. Ἄν ἔχουν ὁμοιότητα ἀνθρώπινην καμμίαν
- Ἐτοῦτοι μαγαρίζουσι τὸν τόπον ποῦ πατοῦνε,
Γιὰ καὶ τὸν διάβολον κοντὰ τοὺς τὸν κρατοῦνε,
Αὐτοὶ τὴν Μάνην τὴν λοιπὴν τὴν κακονοματίζουν,
Καὶ ὅπου πάγουν ἴδιον αὐτῆς τὸ μαγαρίζουν,
315. Γυναῖκες, ἄνδρες, γέροντες καὶ τὰ μικρὰ παιδιά
Ἄν ἔχουσιν ἀπάνω τοὺς ἀνθρώπου μυρωδιά
- Μὲ τούτους ὅποιος γευθῆ, βέβαια μαγαρίζει,

294. φέρεις M. φέρει L. 297. χρειά κάμνουν σένα I. 298. νὰ τώρα μὴν L. 301. καμμίαν φορὰν L. 302. ἁμ. τοὺς M. 304. Τουρκικον ἢ Μοσχ. L. 305. μερίδιο M. μοίραδι I. του νὰ πάρη γέμου θελει M. B. 306. τον μοιρ. L. μέλλει B. L. 312. βαστοῦνε M. 316. ἐπάνω M. μυρωδιαν B. 317. γευτῆ B. γευθεῖ M.

- Καὶ τὴν ψυχὴν του κόλασεν καὶ δὲν τὸ ἐγνωρίζει.
 Μηδὲ χαιρετισμὸν κανεῖς δὲν πρέπει νὰ τοὺς δίδῃ,
 320. Ἄλλὰ νὰ φεύγῃ ἀπ' αὐτοὺς ὡσὰν ἀπὸ τὸ γίδι.
 Οἱ Τζιμοβιῶτες μοναχὰ εἶναι καλοὶ ἀνθρώποι,
 Τοὺς μαρτυροῦν τὰ ἥθη τους καὶ οἱ καλοὶ τους τρόποι,
 Στὸ φανερὸν πραγματευταὶ καὶ στὸ κρυφὸ κουρσάροι,
 Μικροὺς μεγάλους ἄνεμος καὶ λίχνη νὰ τοὺς πάρῃ.
 325. Πλὴν ταῦτα ὅλα γίνονται ἀπὸ τὴν ἀπειθείαν,
 Αὐτὴ πάλιν προέρχεται ἀπὸ τὴν ἀμαθείαν,
 Ἐκ τῆς αὐτῆς προέρχεται καὶ ἡ ἀσυμφωνία,
 Καὶ ἡ ἐπικατάρατος ἡ δεισιδαιμονία·
 Πῶς τάχα τὴν παππουδικὴν κρατοῦν ἐλευθερίαν,
 330. Καὶ τοῦτο δὲν εἶναι ἄλλο τι παρὰ πολλὴν μωρίαν,
 Καὶ δι' αὐτὸ δὲν θέλουσι νὰ πείθωνται εἰς ἄλλους,
 Μηδὲ ἀκολουθοῦν ποτὲ συμφώνως τοὺς μεγάλους,
 Ἄλλ' ὅταν τις ἀλλόφυλος ἂν ἔθελε θελήσῃ,
 Νὰ ἔλθῃ στὴν παιρίδα τους, γιὰ νὰ τοὺς πολεμήσῃ,
 335. Ἐτότες συμφωνοῦν εὐθὺς καὶ τρέχουν σὰν θηρία,
 Νὰ δείξουν τὴν ἀνδρείαν τους καὶ τὴν παλικάρια.

319. Μηδὲν B. 321. Τζιμποβιότες B. Τζιμοβίταις L. 323. γα-
 νερὸ πραγματευταῖς L. 324. αὐχμὸς νὰ L. 329. στὴν.

Historie om Mani, dets Sæder, Byer og Produkter.

Et stort Bjerg findes paa Morea i Landet Lakonika, ligesom Pieria; Taygetos kaldte de gamle Spartiater det, og Maniaterne kalde det Makrino=Ilias (Lange=Ilias). Der er endnu flere andre Bjerge, mindre end dette, fra Kap Matapan indtil nær derved: til disse Bjerge flygtede de stakkels Spartiater, og det er dem, som nu kaldes Maniater. For at frelse Livet og Friheden byggede de Stæder paa Bjergene og mange Landsbyer. Det var imod deres Natur at blive Slave=Trælle, men at være frie, fordi de ikke vare Trælle, men de vare Sparta's ægte ulykkelige Sonner 1) og fribaarne og kampvante. Derfor byggede de Stæder paa Bjergene og Landsbyer, og leve indtil den Dag idag er i Frihed. Disse's Historie vil jeg skrive og berette om deres Stæder og Skikke, Produkter og Landsbyer.

Hundrede og sytten ere samtlige Byer, som bære Baa=ben og besidde Frihed, men det er vanskeligt at kunne angive dem noiagtigt med Navn, med mindre jeg deler dem; og derfor altsaa er det nødvendigt, at vi inndeles Mani blot i tre Dele. Den østlige Deel hedder Nedre=Mani, de to andre vestlige Ydre= og Mellem=Mani. Nu ville vi da beskrive hver Deels Produkter, Stæder, deres Sæder og Alting, det Ene efter det Andet.

Dg først lader os begynde med Nedre=Mani, som frembringer megen Bomuld og Agernkapsler (Belanidi) 2) og har fire og fyrrethve Stæder; see her nævne vi ogsaa Navnene i deres Orden: Tzikalia, Kalonji, Pachianika og Lagia, en stor og smuk Stad, meget god og hellig, Liontaki, Dimaristiko, Driali og Niphi og Korogianika, ligesom en ulykkelig Brud; Gonea, Bata, Kotrona og eet Phlomochori, og Skalfotianika og Niganochori, Lufadika og Kavalos, Chimara og Skutari; denne skinner blandt de andre Byer som en Maane; Bachos og Paliokaliwa, Parasiros, Karea og Tzerova og Krioneron, kald ligesom Nordenvinden, Skiphianika og Polova og Siderokastrites, Miniakova og Kavki og Polikaravites, Maratea, Vaniga, Skamnafi og Niochori, Pelala, Turfaganika og Karvelochori, Limni og Limpardo, Brinisa og Melisi, Lagiu, nu Tzanetupolis ved Marathonisi. Disse ere samtlige Byer i Nedre=Mani og alle disse erkjende een som deres Herre, Tzanet=Bey den Beundringsværdige, som byggede Melisi og en smuk Stad ved Marathonisi; hans Bedstefaders Slægt kaldes Grigorakis og hans Fædrenetitel var Kapitanakis. Dog nu ville vi gaac over til det øvrige Mani og siden igjen tale om Nedre=Mani.

Fra Kelepha og der henimod Kalamata er Zigos, Milia, Andruvista og hele Zarnata, og Strækningen indtil det Hellige Eion kaldes Ødre=Mani; det frembringer Silke, megen Dlie og Skarlagensbær 3). Det har frygtelige Bjergpasser og vilde Dale, og det har beundringsværdige Stæder og magtige Landsbyer; see og fyrrethve ere de, baade Stæder og Landsbyer; det er nødvendigt nu at angive dem med Navn: Pigadia og Seliza, Mantinies er der to af, Trikogova og Doli, ogsaa af dette igjen to, Barusi, Kampos, Gastiges og endnu Malta, Brita og Nerova ere alle i Zar-

nata; Tzeria og Kalivos, Zechori, Skardamula, Prastiu og Liafinova og hele Baidinika, dette og Andruvista og hele Pulia findes ved Foden af Lange=Elias. Herfra og videre frem vil jeg nu begynde og opregne Zigos's og Melinkos's Stæder: foran er Leutros, og derefter Riochori, og Pirgos, Phoradopistos, Dlossa, Taniphori, og derfra Rhinklia og Staden Bazio, endvidere Kostroni og Logna og den store Stad; den er midt i Zigos, man kalder den Plaka og beundrer den formedelst den megen Meelpap, som den spiser; og Romigis, det lovløse, hoiere op og videre frem, og der i Nærheden Kutupharris lidt videre frem, Rankadia er videre frem og længere frem Puliana og videre frem Bitulos i det nordlige Mani. Yderst er Kelepha, det har ogsaa et Kastel, men alligevel er det øde og har Intet. Dette er Zigos's Stæder og Landsbyer. Nu maae vi da ogsaa tale om Milia, og strax vil jeg begynde med Hizina og jeg vil stige op til Theuses for at besøge det, for ogsaa at beskrive deres Stad, Kastania er dens Navn, og for strax at gaae ud af den og flygte fra dens Nærhed, for at komme til Arachova, det meget berygtede, der findes skjult i en Heye-Dal, og for derfra ogsaa at komme til Sikopaterne, Gedekidtyvene og Nattevandrerne, for at beskrive deres Stad, disse Kidæderes, Hulebeboeres, Muuldyrtyves og Gedmorderes 4) Stad, der bestaaer af tre Dele og kaldes Milea; og en Hjerdingvei derfra er ogsaa Giarbelea. Disse ere Milia's vestlige Byer; de øvrige ere nordlige i den bageste Deel. Foran ligger Kastanika, berømt i Slagene; ogsaa i Tyrkiet nævnes det, om det end er beruset; det fattige Selegudi, Koffina=Luria (de røde Remme), den Hellige Nikolaos og tvende andre Landsbyer, den ene hedder Malgina, den anden Archontiko, og indtil derhen strække de sig; der er ingen andre Byer mere. Ydre Mani indbefatter fire Eparchier og har fem Bispedømmer og syv Kapitanier, Zar-

nata's og Andruvista's og een i Milea og Melkinis i Zigos, der er ingen anden mere. I Zarnata findes to Kapitanier eller, rettere sagt, ere de Tyrannier, det ene i Trikozova, Kapitan Georgafis's, og det andet er i Kitries, Herr Kumunturafis's, og eet i Andruvista, Kapitan Trupafis's og et andet i Zigos, Kapitan Christafis's; og i Milea er der endog tre Kapitaner og to andre findes ogsaa i Nedre-Mani: Kivelos er i Melia, Durafis i Kastania, Benekanafis sidder i Lille-Kastania. Alle disse erkjende som deres Overmand og som deres forste Anfører og som deres bedste Mand Helten Tzanet-Bey, den beundringsværdige Mand, Fædrelandets faste Støtte, de Faderløses Fader. I hele Mani og i Lakonia bør han være forste Hersker og have Overbefalingen, fordi han er gjæstfri og en stor Fædrelandsven. I Mani gjør han Ting, som ingen Anden gjør, en Klokke i hans Palads giver Tegn til Aftensmaaltidet; jeg har seet den med mine Dine, det er ikke Løgn 5); og alle de, som høre den, gaae dristigen og spise ved hans Taffel og gaae mattede bort. Fattige og Fremmede elsker han, sit Land beslytter han og de Onde forfølger han, dem opløser han som Salt; og derfor adlyde baade Gamle og Unge ham og hele Mani og Kapitanerne, ene med Undtagelse af denne Herr Kumunturafis, som holder af at være i sit Land som en Høg og at plage de Fattige og røve deres Gods for at fortære det med sin Frue, at Landet skal sukke. Ogsaa det øvrige Mani havde han Lyst til at underlægge sig for at tage deres Olie og røve Silken, og han haabede at trænge ind i Milea for at tyrannisere, han ventede ogsaa at tage Marathonisi, ved Tyrkiet ventede han at bringe Mani til at bære og alle dets Øvrigheder, for at underlægge sig dem. Han bragte en Landhær og til Kysten en Flaade, og fra Andruvista begyndte han med det ene Sted efter det andet. Men dog mødte ham fjæffe

Ynglinger og frygtelige Hovedsmænd droge ud imod ham; ved Skardamula kom de i Haandgemæng, der mødte de ham og ligesom Løver sprang de paa dem; een jog hundrede, hundrede jage tusinde og de adspredte dem for Binden og gjorde dem ulykkelige. Og bævende flygtede han med Landhæren og forlod ved Kysten den stakkels Serassier, og hans Hæser rystede, indtil han kom i Baaden og af Skræk fyldte han Byerne. Dersom dengang Tzanet-Bey havde villet røre sig lidt og ikke været ligegyldig, havde Kumunturis ikke kunnet holde sig i Kitries, ikke heller i Zarnata, ikke engang i Kalamata, men han vilde igjen have følt det, igjen have seet Slaveri, ligesom dengang han sendte ham bort i Slavefængslet (Bagnio) med Magt; men han havde Medlidenhed med ham og sagde: „Hvad bryde vi os derom? Lader ham slippe til hans Land for at gjøre hvad han vil.“ Saaledes er i Baaben Nedre- og Ydre-Mani, for sine Venner døer det og Fjenderne bider det; men gid de ikke kivedes med hverandre og den Ringe erkjendte og ærede den Store, og der ikke skete Mord og Røverier og Tyverier, og gid de ikke odelagde baade Huse og Kirker, men jo for jo hellere bleve enige og løb som vilde Dyr for deres Fædreland og Friheden! Af, af maniatiske Brødre, naar I gjorde een Ting, saa blev ogsaa jeg en Maniat, jeg vilde give Eder det skriftlig! Gid I vilde oprette i Eders Land een eller to Skoler; disse kunde tilveiebringes uden Vanstuelighed, at Eders Præster kunde lære og befries for deres Blindhed, for at de kunde undervise Folket og vejlede det, at Eders Dyrigheder lærte at styre de Andre og de Ringe adløde de Første og Store. Og da skulle I see, med hvor stor Lethed Skolerne give Eder Fordeel og Nytte, for at Eders Land skal blive æret, at Stæderne skulle være rolige, at der skal være Fred i Landsbyerne og det Onde udryddes, for at ogsaa I skulle

omtales og æres overalt. Men dersom J ikke ville, saa gaaer til Grunde! Og jeg er meget bedrovet og flygter sorgmodig og fra Eders Fædreland gaaer jeg bedrovet bort. Med dyb Sorg i Sjælen og Frygt i Hjertet gaaer jeg til Theuria og til Kafavulia, for at beskrive Eders Fædreland, for ikke at spille Liden, for at berette om deres Stæder, Landsbyer, Søder og Produkter.

For at begynde lige strax uden Rølen, da ere de sex og tyve haade Stæder og Landsbyer. Den første er Tzimova, en smuk og stor Stad; den har ogsaa en Kapitan Karamichalis, og ovenfor den nær ved Bjergets Fod findes en anden lille By, der hedder Kusfumi, Krilianika, Skiphianika, Pirgos, Charia, Driali, Paliochora og Gremos og den anden, Bampaka, og en anden hedder Brifi, Kaphrina og Marina, Kulumi kalder man en anden og atter en anden Mina; det taarnrige Kita og Nomia ligedan, Stavri og Kechrianika og en anden By Kunos, Dvre- og Nedre-Bulari, Ori og Ripula, Bastia og Alifa, disse ere de samtlige, og Mellem=Mani kaldes de og ere alle i Nad. Baqtlar og — 6) er deres første Produkt; Træ, Brænde eller Qvist er der ikke en eneste af, de finde ikke Skygge, hvorunder de stakkels Folk kunde hvile. Vand fremkommer ingensteds i hele Mellem=Mani; den eneste Frugt, som det frembringer, er Bonner og tort Byg. Dette saae Qvinder, Qvinder høste det, Qvinder bringe Regene sammen i Løen, Qvinder udtørste det med deres nøgne Fødder, Qvinder ene kaste det med deres Hænder, Qvinder bære det nøgne paa deres Nyg, de aflægge de gyldne Klæder for ikke at fordærve dem; formedelst den stærke Hede og Solens Brand bevæger sig deres Tunge lig en gispende Hunds; deres Hænder og Fødder ere haarde som Skildpaddens og tykthuede. Om Natten trække og dreie de Haandqværnen og græde, de male

Bygget og syuge Klagesange 7), og tidlig om Morgen
 gaae de halv nøgne ud med Kurvene, de løbe til Grofterne
 og gaae efter Møg, der hvor deres Dyr gaae til Bading
 og driffe og holde deres Middagæro og faste deres Skarn.
 Derhen løbe ogsaa hine og søge Hestemøg, fordi de med
 dette fuge de Nudler, som de spise. Dem seer Du da hvi-
 dere end Kragerne, endnu pænerne end Evinene; thi de ælte
 Hestemøget med deres Hænder, de danne det i Blokke 8)
 og udbrede det i Solen, og naar det er tørret, samle de det
 derpaa i Huns, og Noget deraf bortgive de til de Faderløse
 og Enkerne. O store Belgjerninger, som de gjøre! Sid I
 maatte faae deres Belsignelse! Hestemøg uddele de for deres
 stakkels Sjæl! Mændene gaae omkring nogle paa Røveri og
 Tyveri, og den ene forer Krig imod den anden, for at be-
 gaae Troløshed; den ene gaaer etsteds omkring, den anden
 andensteds, for at finde Noget at stjæle, og en passer paa
 den ene, en anden paa den anden for at dræbe ham, en
 anden bevogter sit Laarn, for at ikke en anden skal bemægtige
 sig det, og den ene forfølger den anden og en anden igjen
 en anden, og Naboen sin Nabo, Fadderen sin Fadder og
 Broderen sin Broder, han seer paa ham som paa Døden;
 og den ene er forpligtet til et Mord og de ere i Gjæld der-
 for til en anden 9); den ene love de Benskab og imod den
 anden ere de trolose; den ene sager (Havn for) en Broder
 og en anden for sin Fader og atter en anden for sin Bedste-
 fader og for sin Oldefader en anden, en anden for en Fæt-
 ter og en anden for sin Brodersøn og en anden for en anden
 Frænde og en anden for sin Søn; thi alle de, som dræbte
 gaae til Helvede og som de ikke hævne, forblive fordomte 10).
 De ville ikke skifte Klæder, de ville ikke vaske sig og de rage
 sig ikke, hvis de ikke hævne sig; Du seer dem med Skæg og
 snavsede ligesom vilde Vampyrer og altid bevæbnede; ja Ol-

dinge paa firfjndstykke Nar og derover seer Du med Baaben, som de bære paa sig. Deres Blik er vilbt, deres Udseende stygt og røde Dine have de og Negle som vilde Dyr. Naar Nogen døer uden at være dræbt, saa begræde de ham, udræbt, ublodig, uhævnet kalde de ham; de begræde ham og ere bedrovede, fordi de ikke kunne og ikke haabe nogenfinde at finde Døden for at dræbe ham og hævne sig, for at tage deres Ret og troste sig. I Anledning af de smaa Born, naar de blive fødte, uddele de Brødfager, for at de skulle velsignes. Alle løbe til Døren og gjøre Flintestud og vente at bringe dem til at komme ud og faae Ruder at spise. Derhen løbe Enker og de Lykkelige (giste Koner) gaae derhen for at lykønske det, for at spise Brødfager. De Lykkelige sige: „Han være velkommen! Gid han maa leve og blive god i Baaben og udrydde sine Fjender!“ Enkerne staae af-sides ligesom jamrende; ogsaa de Stakler give Barnet gode Ønsker: „Vi have ikke nogen Mand, som kan skyde det hjel; maatte da kun Gud, som har givet det, skyde Eder det hjel!“

Naar Fremmede tilfældigen komme til deres Land, gjøre de dem til Faddere og indbyde dem til Maaltid. Og naar den Fremmede vil gaae bort, saa holde de paa ham og tale til ham som Venner og formane ham. „Fadder“, sige de, „vi ville Dit Bedste og det, som vi sige Dig, indprænt i Din Hjerne; tag Din Troie, Din Best og Dit Belte af; ogsaa Bugerne kan en eller anden Fjende fratage Dig, og naar Fjender plyndre Dig, naar Andre fratage Dig disse Ting, bringer Du os Skade og stor Skam. Derfor min lille Fadder, for at sige Dig det reent ud, vi ønske, at Du ogsaa lader Din Hue og Din Ekjorte blive her, og træk Dine Eko af, hvad nytte de Dig? Nu er Du sikker og behøver ikke at være angst for Nogen“. Og saaledes plyndre de

den ulykkelige Fremmede, de Ubarmhjertige, og lade ham løbe aflædt indtil Skindet.

Naar det ogsaa engang hændes, at et Skib strander og for sine Synders Skyld bliver drevet til deres Land, hvad enten det er fransk, spansk, engelsk eller et andet, eller tyrkisk, russisk, lidet eller stort, vil Enhver strax tage sin Deel deraf, og de dele det i Planker, det anfægter dem slet ikke. De skamme sig ikke for Mennesker, og Gud frygte de ikke, med Fattige have de ingen Medlidenhed, over de Fremmede ynkes de ikke, de have megen Grusomhed og Dyriskhed, de have ingen Lighed med Mennesker. Disse besmitte det Sted, som de betræde, fordi de endog holde Djævelen nær ved sig; disse bringe det øvrige Mani i Banrygte, og hvor de gaae hen, besudle de dets Navn; Qvinder, Mand, Oldinge og de smaa Born have ikke et Menneskes Bellugt (Præg) paa sig; den, som spiser med dem, forsynder sig sikkerlig og fordømmer sin Sjæl uden selv at vide det. Ingen maa hilse dem, men flygte for dem ligesom for Slangen. Kun Tzimovioterne ere skikkelige Mennesker; for dem vidne deres Sæder og deres gode Manerer; aabenlyst ere de Kjøbmand og i Smug Sorovere. Gid Binden maatte føre dem, store og smaa, bort som Avner! Dog alt dette kommer af deres Ulydighed, og den opstaaer igjen af deres Uvidenhed, af den udspringer ogsaa Uenigheden og den fordomte Overtro. Selv maaskee det, at de bevare den nedarvede Frihed, er ikke Andet, end megen Daarskab, og derfor ville de ikke adlyde Andre og følge aldrig samdrægtigen de Store. Men naar nogen Udlandning fik i Sinde at komme til deres Fædreland for at bekrige dem, saa gjorde de strax fælles Sag og lob som vilde Dyr for at vise deres Mandhaftighed og Tapperhed 11).

Anmærkninger.

1. (B. 7. S. 13). Naar Forfatteren paastaer, at de, som nu kaldes Maniater, ere Efterkommere af de gamle Spartaner, saa stemmer dette overeens med en, efter Reisendes Beretning, blandt Mainoterne selv temmelig udbredt Tradition. Men om man end antager, at der endnu i det tiende Aarhundrede paa et enkelt Punkt i den Strætning, som nu udgjør Maina, havde holdt sig en Rest af den gamle Befolkning iblandt de dem overalt omgivende slaviske Stammer*), saa er det dog aldeles afgjort, at de nuværende Maniater med ligesaa liden Grund kunne kaldes „Spartas ægte Sønner,“ som de øvrige Nygræfere, saa meget de end selv prale af deres Herkomst, kunne anses for ægte Efterkommere af de gamle Hellener. Allerede de mange i Digtet selv forekommende slaviske Bynavne afgive tilstrækkeligt Vidnesbyrd om det slaviske Elements Overvægt, og Blodet er blevet endnu mere blandet ved de paa Slavernes Invasion følgende frankiske, albaniske og andre fremmede Indvandring og Occupationer. Det vilde føre for vidt her at gaae dybere ind paa dette Spørgsmaal; jeg maa derfor nøies med at henvise til Undersøgelserne derom i Manso's Sparta B. III, 2ter Th. S. 141 ff., Zinkeisen's Geschichte Griechenlands Th. I S. 769 ff. og Fallmerayer's deels i hans Skrift om Morea i Middelalderen 1ste B. S. 240, deels og især i en i Marts 1835 udgiven Afhandling: Ueber die Entstehung der heutigen Griechen S. 71 ff. Bessynderligt er det, at man har

*) Constantin. Porphyrog. de administr. imperii c. 50. Ἰστίον ὅτι οἱ τοῦ ζῆστρου Μαίνης οἰκήτορες οὐκ εἰσὶν ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῶν προῤῥηθέντων Σκλάβων, ἀλλ' ἐκ τῶν παλαιότερων Ῥωμαίων, οὗ καὶ μέχρι τοῦ νῦν παρὰ τῶν ἐντοπίων Ἕλληνας προσαγορεύονται.

villet hente et Beviis for Mainoternes helleniske Oprindelse af enkelte locale Sagn, der, sjøndt meget svagt og saa at sige blot ved Navnens Lighed, minde om de gamle hedenske Guddomme, navnlig den Nereiderne (Buchon I. p. XXIX not. Fauriel Chants populaires de la Grèce moderne I. p. LXXXV). Troen paa Nereider (*Νεραίδες, Ἀνεραίδες, Καλαῖς Κυράδες, Καλαὶ Ἀρχόντισσαι*) er udbredt næsten over hele Grækenland (Korais's *Ἀτακτα* II p. 257 sq., V. Ross's Rejse af den græciske Inf. B. III. S. 45 ff. og S. 181).

2. (B. 30). *Βελανίδια* (vallonnée, vélanède), Kopperne eller Skaalene af quercus ægilops. Af dette Produkt, der bruges i Garverier og Farverier, udføres aarlig en stor Mængde fra Grækenland, især fra Maina: s. Manso S. 175, Ross I. S. 128 f.

3. (B. 60). *Ποινοκόκκιον*, coccus ilicis, Kermes- eller Skarlagensbær, et bekjendt Farvestof, nævnes ogsaa af Rejsende som en betydelig Udførselsartikel fra Maina (Manso f. St.).

4. I B. 98 har Buchons Text en mærkelig Variant, der giver god Mening: „Krudtædernes i Kamp og Krig,“ hvorved betegnes Vovehalse eller vilde Krigere og Slagsbrødre. Lignende Udtryk findes i Folkefangene f. Ex. (Fauriel T. I. XXIX. p. 158): *Τρωῶν τὴν μπαρούτην σὰν ψωμί, τὰ βώλια σὰν προσφάγι* om Klephter: „De æde Krudt som Brød og Kugler som Smul.“ Iøvrigt er jeg ingenlunde sikker paa, om Alting i Versene 90—100 er oversat rigtigt; i Udfilligt har jeg maattet gjette mig frem. Selv med Ord, som i og for sig ikke ere vanskelige, kan man være i Forlegenhed; saaledes kan *τρονπάδων* vel ogsaa betyde Indbrudstøve eller Vandtetter, ikke at tale om, at der i Maina findes en Slækte, der hedder *Τρυπα*.

5. (B. 131 f.). Det er bekjendt, at Brugen af Klokker, især Kirkeklokker, har været forbuden Grækerne, i al Fald paa Fastlandet, under det tyrkiske Overherredømme; Undtagelser fra eller Overtrædelser af dette Forbud vare sjældne og Tegn paa betydelig Magt og Ansæelse; en saadan Undtagelse fremhæves da her som noget Mærkværdigt, ja næsten Utroligt, hvorfor For-

fatteren har fundet det nødvendigt at forstikke, at han har seet dette Særshn med egne Øine. Iøvrigt var det tyrkiske Overherredømme i Maina for det meste kun nominelt og indstrænkede sig selv efter Grækerne's uheldige Opstand i Maret 1770 til en ikke betydelig aarlig Tribut og til, at den af de Indfødte af deres Midte udnævnte øverste Kapitan blev bekræftet i sin Værdighed af Sultanen under Navn af Bey, hvilken Titel blev føiet til Døbenavnet, som Tzanetbey, Petrobey. Under ham stode de andre Kapitaner eller af Folket valgte militaire og civile Befalingsmænd over Byerne og Distrikterne (Maurer I. S. 70 ff. og S. 178 ff.).

6. (B. 212). Af de tidligere Udgivere betragtes *Ὀρτίκια καὶ Πραγκόσικα* som Bynavne og disse anføres i al Fald af den tydske Oversætter, som om de vare de eneste af Fors. nævnedes Byer i Mellem-Mani. Men hele Sammenhængen viser, at det er Forfatterens Mening, at de ovenfor opregnede 26 Byer tilhøre Mellem-Mani, til hvilket Distrikt han gaaer over, efterat have talt om Landets to andre Dele; først at angive Byernes Antal til 26 og efter Opregningen af dem endnu at nævne to udenfor Ordenen, vilde være høist underligt, ligesom ogsaa at tale om Landets første Produkt uden at nævne Andet, end at det er et ufrugtbart Land. Som dette „første Produkt,“ har jeg da antaget *Πραγκόσικα*, men veed ikke, hvad dermed betegnes. Efter Ordet tilbyder sig naturligtvis først: „frankiske Figener,“ men denne Oversættelses Rigtighed maa meget betvivles paa Grund af hvad der strax efter siges, at der hverken findes Træ, Brande eller Dvist i Landet, men kun Bønner og tert Byg. Jeg har derfor ladet Ordet være uoversat.

7. (B. 228). *Μυρολόγια*, ogsaa skrevet *μυριολόγια*, ere egentlig Klagesange over Afbøde, der synges af Dvinderne ved den Afbødes Leie og ved Graven, hvor Skif og Brug fordrer, at den nærmest beslagtede Dvinde, mest Husfruen eller Moderen, istemmer Klagesangen efter en Melodie, der vel er forskjellig i de forskjellige Egne, men paa hvert Sted altid er den samme for deilige Sange. Disse ere disse Sange improviserede Udbrud

af Smerten. De Viser, som Qvinderne syng under deres daglige og huuslige Gjæringer, have paa enkelte Steder hyppigen et lignende sorgmodigt Præg og kaldes derfor ligeledes *μυρολόγια*, og det er vel saadanne, der menes her. Faurel, der udførligere beskriver Klagesangene i Indledningens til sin Udgave af de græske Folkesange p. CXXXIII ff., omtaler den sidste Art saaledes: *Peut-être est-ce dans l'intention d'acquérir ce genre de talent, peut-être est-ce par une sorte de besoin instinctif d'attendrissement et d'émotions vives, que les villageoises de certains endroits de la Grèce s'exercent fréquemment, en plein air et dans les travaux des champs, à composer des myriologues de fantaisie, c'est-à-dire non obligés pour elles. Quelque-fois ces myriologues roulent sur des sujets réels, mais qui ne touchent point directement celle qui les fait, comme qui dirait sur la mort d'un voisin, d'un étranger: d'autres fois ils s'appliquent à des arguments purement hypothétiques ou même fantastiques, par exemple, à la destruction d'une fleur, à la mort d'un oiseau, d'un agneau ou de tout autre animal.*

3. (B. 238). 3 Lerten staaer: *τὰ πλάττων βοῖδοζούζουρα*, hvormed den tydske Oversætter vistnok har været i ligesaa stor Forlegenhed som jeg, men har redet sig ud deraf ved en uforstaaelig Oversættelse: „Sie formen ihn (den Mist) wie Ochsen—Tvdten—Füße. *Κούζουρον* er Bullen af et Træ, Blot, Klods (Korais's *Αἰακτα* I. p. 146) og dertil har jeg holdt mig i Oversættelsen, men ikke vidst, hvad jeg skulde gjøre med *βοῖδο*.

9. (B. 251). Dette Sted faaer Lys ved hvad Maurer I. S. 187 ff. beretter efter Dplysninger, han har faaet i Landet selv: „I Maina gjaldt en fuldstændig Mæveret. Endog Drab var tilladt under visse Betingelser. Mordet kunde nemlig afsones med Penge, eller, naar Fornærmelsen var altsor stor eller den Fornærmede ikke vilde lade sig tilfredsstille ved Penge, saa tilsted man ham et, to indtil tre Mord: det vil sige, Fornærmerens Familie tillod den Fornærmedes Familie at tage Hævn derved, at han ustraffet myrdede een, to eller tre af sammes

Slægtninge. Den, der var berettiget til Mordet, pleiede da at gribe enhver Leilighed for at gjøre Brug af sin Ret. Endog imod uftyldige Vern, tilmed af Mandkjønnet, pleiede man at øve Blodhævnen. Just af denne Grund pleiede man at beholde Sønerne hjemme og fornemmelig at anvende dem til Laarnenes Forsvar, for paa denne Maade at beskytte dem imod Blodhævnen. Deraf kommer det, at mange Søner først forlode deres Forældres Bolig i den senere Manddomsalder, fordi de først da vare istand til at fordrive Magt med Magt. Man gif i Maina endog saa vidt, at man afsluttede særegne skriftlige Contracter angaaende denne Blodhævn*). Naar nemlig Nogen var bleven fernærmet af en Anden og endnu ikke havde erholdt nogen Fyldestgjørelse derfor, eller han havde laant en Anden en Sum Penge, eller havde ellers gjort ham en Tjeneste og endnu ikke havde faaet nogen Erstatning derfor, saa pleiede et skriftligt Document at blive udfædet desangaaende og deri Creditor at blive bemyndiget til eet, to eller flere Mord i det Tilfælde, at Skyldneren ikke betalte den skyldige Sum eller ikke ydede den stipulerede Erstatning, med andre Ord, Creditor blev berettiget til i et saadant Tilfælde at øve Blodhævn imod Skyldnerens Familie og ustraffet at maatte dræbe een, to eller flere af dens Slægtninge. Det lange Skæg var et Tegn paa den endnu ikke udførte Hævn, ligesom et Tegn paa enhver Sorg. Derfor blev Skægget først afraget igjen, naar Blodhævnen var forbi eller Sorgen var tilende!"

*) En saadan skriftlig Contract, understrevet i Tzimova den 29de October 1828 af Medlemmerne af den bekjendte mainotiske Familie Mauro-michalis i Anledning af en Feide imellem dem findes hos Maurer I. S. 543 saaledes lydende: Vi Undertegnede love og ere ansvarlige for og give vore øvrige Slægtninge, Landsmænd og Vender fuldstændig og uigjen-faldelig Fuldmagt til at gjøre Alt, hvad de finde for godt og formaae, for at tilveiebringe Ro, Enighed og Fred. Og hvo som af os Undertegnede enten strax eller senere kommer med den ringeste Forandring eller Indsigelse, skal have alle Landsmænd, Slægtninge og Vender imod sig, og vi skulle skyldbe dem 5000 Pjastre og to Mordere."

10. (B. 258). I Maina hersker den ogsaa hos andre Oibtidens og Nutidens Folk udbredte Tro, at den uhyvne Frænde ikke kan blive salig.

11. Megen Lighed med Beskrivelsen af Mainoterne's Sæder og Lænkemaade i vort Digt har en i Maret 1834 fort efter Kong Otto's Ankomst digtet mainotisk Sang, da Mainoterne gjorde Oprør, fordi Regentstabet, for at gjøre Ende paa den der herskende Næveret, vilde skæffe de mangfoldige i Landet værende faste Laarne eller forandre dem til fredelige Boliger. Under den derved foranledigede Bevægelse havde Agitatorer bragt de Ietroende Mainoter den Tro, at deres Religion og Frihed var i Fare; deres Børn, hed det, skulde først døbes efter deres 12te eller endog 25de Aar, de selv skulde afvæbnes og tvinges til at betale en Tribut, den forhadte Karadsch, ligesom Rajaanerne under det osmaniske Herredømme. Disse deres Befyringer, Kjærligheden til deres Vaaben og Laarne, ligesom til Næveretten overhovedet, skildres i den omtalte Folkesang, hvoraf en fransk Oversættelse meddeles her saaledes som den findes hos Maurer III. S. 303; Originalen har Maurer ikke meddeelt:

Voulez vous que je vous conte une histoire?
 Tous les villages de Sparte se sont accordés;
 Ils se sont tous réunis à l'effet de convoquer une assemblée,
 Et de garder leurs armes ou de mourir avec elles.
 Nous ne sommes pas des montagnards qui tiennent des drapeaux,
 Mais nous sommes habitués à tenir les armes.
 Voilà ce que nous avons dit, vieillards et enfans
 Parceque nous avons toujours vécu libres.
 Tous nous avons parlé, et tous nous avons dit un même mot.
 Juge étranger nous ne mettons pas chez nous, nous ne le voulons pas.
 Et si le Roi veut que nous le reconnaissons,
 Qu'il nous accorde trois demandes, que nous lui faisons.
 La première pour les armes, la seconde pour les dîmes,
 Et la troisième c'est nos tours, qui contiennent la bravoure.
 Lorsque nous verrons nos tours démolies,
 Que ferons nous de notre vie? Ne ferons nous pas mieux d'aller nous
 noyer?

Pourquoi nous battons nous toujours? pour notre honneur
 Nous dépensons nos biens, et nous usons notre vie.
 Nous nous battons toujours l'un contre l'autre

Parceque le petit ne reconnaît jamais de grand.
 Chaque famille dans sa tour a son voisinage.
 Et une autre famille la hait et ne la vent pas près d'elle.
 Eloigné l'un de l'autre on est mieux aimé,
 Parceque lorsqu'on se réunit on est toujours en guerre.
 Tout étranger venu dans les villages de Sparte
 A vu les vieillards et les enfans armés.
 Tous l'admirent, parens et amis.
 Les Magnotts ne daignent jamais qu'on les appelle Rajas,
 Et d'être soumis, toujours tyrannisés;
 Car leurs femmes leur ont dit, qu'ils leur jeteraient des pierres
 Qu'elles ne voudraient ni les voir, ni les souffrir près d'elles.
 Nous préférons comme nos ancêtres mourir tous à la fois
 Car tels que nous nous sommes trouvés, tels nous voulons toujours vivre.
 Et nous mourrons tous comme Léonidas;
 Car la guerre n'est pour nous qu'un jeu.
 Vous nous avez envoyé des proclamations, mais nous ne les con-
 sidérons pas;
 Nous restons sous nos armes, et nous vous attendons ici.
 A douze ans vous voulez faire baptiser l'enfant,
 Et à 18 lui faire prêter le serment.
 Nous sommes tous habitués à la liberté.
 Et nous ne voulons pas être esclaves, pour nous tyranniser.
 Ce que nous vous écrivons ici n'est pas une fable;
 Nous tenons à cela de tout notre cœur.
 Nous avons ressenti une grande joie à l'arrivée du Roi,
 Qui est allé débarquer à Nauplie et dans toute la Morée
 Petits et grands nous nous réjouissons de cœur
 De ce qu'un Roi avait mis le pied sur le territoire Grec.
 Mais nous ne nous attendions pas à recevoir le Charatz.
 Nous espérions au contraire recevoir nos soldes.
 Voilà ce que nous sommes, et ce que nous lui demandons.
 Autrement nous lui refuserons ce qu'il prétendra de Vous.
 Micux vaut souffrir, comme nos ancêtres;
 Car nous n'avons j'amaï été esclaves dans toute notre vie.
 Notre pays est pauvre, il n'a pas de revenus;
 Nous vous disions Roi, donnez nous si vous en avez,
 Voilà ce que nous Vous déclarons en résumé.
 Nous sommes dans notre pays, et venez nous trouver.
 Fin de l'histoire de Sparte.

Efterretninger

om

Odense Cathedralsskole

for

Skolaaaret 1848—49.

Afgangsexamen.

Ved under 5te August f. A. at tilmelde Rector, at Professor Dr. Madvig allernaadigst var bleven udnævnt til de lærde Skolers Underviisnings=Inspector, tilkjendegav Ministeriet tillige, at det paalaae ham i denne Egenkab at udføre Controllen ved de lærde Skolers Afgangsexamen, hvorfor de Beretninger, som Rectorerne forinden Examens Afholdelse havde at afgive til Ministeriet, om hvor stort et Antal Candidater der agtede at indstille sig til hver af Examens tvende Afdelinger, fra Ministeriet vilde blive ham meddeelte, for at han derefter kunde udkaste og igjennem Ministeriet meddele Rectorerne en Fordeling af Dagene, paa hvilke den mundtlige Examen i hver af Skolerne især skulde afholdes; fremdeles vilde der ved Udarbejdelsen af det specielle Examens=Schema være at tage Hensyn til, at Underviisnings=Inspectoren kunde gives Leilighed til personlig at overvære saa stor en Deel af de forskjellige Fagprover som muligt og, saavidt skee kunde, til hans i denne Henseende yttrede Dnsse, ligesom Underviisnings=Inspectoren endelig vilde være berettiget til, dersom han onskede det, som Censor specielt at deeltage i Proven i visse Fag, hvorom i saa Fald Rectorerne vilde erholde Underretning ved den aarligen dem tilhørende Bestemmelse af Examensdagens Fordeling.

Ved Skrivelse af 23de s. M. tilmeldte Ministeriet endvidere Rector, at ved Odense Cathedralsskole de skriftlige Prover vilde være at udarbejde den 4de, 5te og 6te September, og den mundtlige Examen at afholde fra 13de til 16de s. M. Som de fag, hvori Prof. Madvig ønskede at ansættes som Censor, angaves Dansk, Latin, Græsk, Historie og Lydst.

Til Afgangsexamens anden Deel indstillede sig af forrige Aars Candidater følgende syv Disciple af syvende Klasse:

1. Jens Krog, Søn af afdøde Skibscapitain Krog i Nordborg, født den 16de Juli 1830 sammesteds, optoges i Skolens sjette Klasse den 1ste September 1845.

2. Anton Gregers Harald Reimer, Søn af Skolelærer og Kirkesanger Reimer i Haarslev, født sammest. den 30te Marts 1828, optagen den 1ste April 1842 i anden Klasse.

3. Christian Heinrich Bruhn, Søn af Skibscapitain Bruhn i Nordborg, født paa Augustenborg den 17de September 1828, optoges den 1ste September 1845 i sjette Klasse.

4. Christian Knugen, Søn af afdøde Kjøbmand Knugen i Kettinge paa Als, født sammest. den 17de August 1828, optoges den 1ste September 1845 i sjette Klasse.

5. Johannes Knudsen, Søn af Provst Knudsen, Sognepræst for Giislinge og Ellested Menigheder, født den 3^{die} Mai 1829 i Krogsbolle i Fyen, optagen den 1ste October 1842 i anden Klasse.

6. Christian Nielsen, Søn af Boelmand Niels Hansen paa Hodegaard i Hjeldsted Sogn i Fyen, født den 26de Juni 1826 sammest., optagen den 1ste October 1843 i fjerde Klasse.

7. Jørgen Peter Sophus Petersen, Søn af Brandevinsbrænder Petersen i Odense, født sammest. den 3die April 1829, optagen den 1ste April 1841 i Skolens nederste Klasse.

Den ottende, N. Chr. Møller, havde i Marts Maaned forladt Skolen for at deeltage i Fædrelandets Forsvar.

Til Afgangsexamens første Deel indstillede sig fem Disciple af sjette Klasse, der ved Censuren efter Hovedexamen f. N. vare blevne erklærede modne til at opflyttes i syvende Klasse, nemlig: Gustav Baldemar Emil Grøne, Thorvald Paulsen, Harald Wilhelm Bülow, Adolph Wilhelm Lange og Peter Clausen. Det Nærmere om dem vil blive meddeelt i næste Aars Program.

Opgaverne ved de skriftlige Prover af begge Examens Afdelinger have været følgende:

1. Udarbeidelse i Modersmaalet: Hvori bestaaer Charakterens Selvstændighed? til hvilke Mangler i Charakteren staaer den i Modsetning eller kan den udarte?

2. Latinsk Stil: Det er bekjendt, at Athenienseren Xenophon, Socrates's Discipel, af hvem vi have adskillige Skrifter, deeltog i den yngre Cyrus's Feldttog imod dennes Broder Artaxerxes. Hvorledes han kom dertil, fortæller han selv saaledes: Thebaneren Progenus, der med en Skare græske Reietropper gjorde Krigstjeneste hos Cyrus, sendte, da han var en gammel Gjesteven af Xenophon, et Brev til denne til Athenen, hvori han lovede, hvis han vilde komme til Lilleasien til ham, at anbefale ham til Cyrus, hvis Venkab vilde være ham til stor Fordeel. Da Xenophon havde læst Brevet, raadspurgte han Socrates om hvad han skulde gjøre. Socrates, der frygtede for, at det atheniensiske Folk skulde lægge Xenophon det til Last, hvis han reiste til Cyrus, fordi denne ansaaes for at begunstige Lacedæmonierne imod Athenienserne,

raadede ham til at gaae til Delyphi og spørge Apollo til Raads. Da Xenophon var kommen til Delyphi, spurgte han Drafflet, til hvilke Guder han skulde offere og gjøre Loster, for at den Reise, han havde i Sinde, kunde gaae ham heldigt og være ham til Gavn, Drafflet nævnte nogle Guder. Da han nu, efter at være kommen tilbage til Athenen, fortalte Socrates hvad han havde spurgt om og hvad Drafflet havde svaret, dadlede Socrates ham, fordi han ikke først havde spurgt, om det var bedst at reise eller blive hjemme, men blot om, til hvilke Gunders Bistand han skulde anbefale sin Reise; men siden han engang havde spurgt saaledes, sagde han, at han burde offere til dem, Apollo havde befalet og reise. Han reiste altsaa og traf Progenus og Cyrus i Sardes, hvor Alt allerede var forberedet til at begynde Toget ind i det Indre af Asien.

3. Oversættelse fra Latin paa Dansk: Af Tacitus's Beretning om Batavernes Opstand og Krig under Claudius Civilis med Romerne i Begyndelsen af Vespasians Regering, *Historiarum lib. IV c. 54 sq. indtil: miscuere sese Julius Tutor et Julius Sabinus, hic Trevir, ille Lingon.*

4. Tydsk Stil (efter Schiller): Det græske Sagn tillægges Skjønhedens Gudinde et Belte¹⁾, der besidder den Kraft at give den, der bærer det, Ynde²⁾ og vinde ham Kjærlighed. Den samme Gudinde ledsages af Huldgudinderne³⁾ eller Gratierne. Grækerne adskille altsaa Ynden fra Skjønheden; al Ynde er Skjøn, men ikke alt Skjönt er Ynde. Efter den samme Allegorie er det Skjønhedsgudinden alene, der bærer og giver Tillokkelsen⁴⁾ Belte. Juno, Himmels herlige Dronning, maa først laane hiint Belte af Venus, naar hun vil fortrylle Jupiter paa Ida. Hojhed altsaa er, selv naar en vis Grad af Skjønhed smykker den (som man slet ikke frakjender⁵⁾ Jupiters Gemalinde) ikke

sikker paa at behage; thi ikke af sine egne Gudigheder, men af Venus's Belte venter den høie Gudedronning Seieren over Jupiters Hjerte. Grækerne anbefalede den, hvem, ved alle andre Aandsfortrin, Inden, det Bindende, fattedes, at offre til Gratierne. Disse Gudinder tænkte de sig altsaa vel som det smukke Rjens Ledfagerinder, men dog ogsaa som saadanne, der kunde blive Manden gunstige og ere ham mundværkelige, hvis han vil behage.

1) Gürtel. 2) Ammeth. 3) Suldgöttinnen. 4) Reiz. 5) afsprechen.

5. Geometrisk Opgave: I en Cirkel, hvis Radius = 1', indskrives en Triangel, hvis to Sider ere givne = $\frac{1}{2}'$ og = $\frac{1}{3}'$. At finde den tredie Side og Vinklerne.

6. Algebraisk Opgave: At finde de to Tal, hvis Sum = 4 og hvis Kvadratrodders Different = 1.

I Censuren over enkelte Fag deeltoge med Lærerne denne Gang, foruden Underviisnings-Inspectoren i de ovenfor nævnte Discipliner samt Geographie, tillige af Videnskabsmænd i Odense: Skoleforstander Jensen i Mathematik og Naturlære, Skoleforstander Adjunct Lassen i Fransk, Stiftsprovst Sviher i Religion, Pastor Westengaard i Hebraisk og Adjunct Eskildsen i Naturhistorie.

Candidaterne have ved denne Examen erholdt følgende Charakterer.

Candidaternes Navne	Første Afdeling.					Anden Afdeling.								Hoved- Charakterer.	Gebraff.
	Tydf.	Frans.	Religion.	Geographie.	Naturhistorie.	Maatbeholdelse i Øberemaaler	Ratin mundlig.	Ratin skriftlig.	Græff.	Sifforie.	Strikuevit.	Geometrie.	Ratinuere.		
J. Krog	ug.	g.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	g.	mg.	ug.	mg.	mg.	Første Charakterer.	ug.
A. G. H. Reimer	mg.	tg.	g.	g.	mg.	g.	g.	tg.	tg.	mg.	mg.	tg.	mg.	Anden Charakterer.	g.
Chr. H. Fruhn	mg.	mg.	mg.	g.	mg.	g.	mg.	g.	g.	mg.	g.	g.	mg.	Første Charakterer.	g.
Chr. Knudsen	mg.	g.	mg.	mg.	mg.	tg.	mg.	g.	ug.	mg.	g.	g.	g.	Anden Charakterer.	mg.
Soh. Knudsen	g.	g.	mg.	mg.	mg.	g.	mg.	g.	g.	g.	mg.	tg.	mg.	Anden Charakterer.	g.
Chr. Nielsen	g.	g.	mg.	g.	mg.	tg.	g.	g.	mg.	g.	tg.	mdl.	g.	Anden Charakterer.	g.
J. P. S. Petersen	mg.	mg.	mg.	mg.	g.	g.	g.	tg.	g.	mg.	tg.	tg.	mg.	Anden Charakterer.	g.

2. Underviisningen.

Da en storre Deel af toaarige Disciple vare forblevne i 6te Classse og disse vilde blive satte for meget tilbage ved at forenes med de fra 5te Classse opflyttede, ansaaes det for hensigtsmæssigt, at det ældre og yngre Parti af 6te Classse nød særskilt Underviisning i alle Fag. Derimod var der ingen Grund iaar til at dele 4de Classse, som ifjor 3de, undtagen i Latin, i hvilket Fag Afstanden imellem dem, som havde læst dette Sprog fra nederste Classse af og dem, som havde begyndt dermed i 3de Classse, endnu var for stor til at begge Partier godt kunde forenes.

I Lærerpersonalet og Fagfordelingen ere betydeligere Forandringer foregaaede. De constituerede Lærere Chr. G. W. Faber og J. H. Riisen bleve under 10de Juli f. A. allernaadigt beskikkede til Adjuncter. En særdeles dygtig og begavet Lærer mistede Skolen i Begyndelsen af Skoleaaret, idet Adjunct Gollisch Frederik Peter Strøm, der havde virket i dens Tjeneste siden 1842, under 26de August blev beskikket til Sognepræst for Marslev og Virkende Menigheder i Sjæns Stift. Hans Plads blev besat med Cand. theol. Henrik Christian Bogelsang, der blev constitueret til Lærer under 17de October og tiltraadte sine Functioner den 1ste November. I Fordelingen af Fagene foregik i Anledning af dette Lærerskifte den Forandring, at Adjunct Riisen, som hidtil havde haft Historie, Geographie og Religion i de 3 nederste Classer, paatog sig Religion i hele Skolen, hvorimod der tildeels den nye Lærer som Hovedfag Historie og Geographie i de 4 nederste Classer samt Regning i 1ste. Da imidlertid Overlærer Dr. Paludan-Müller i Slutningen af October maatte afbryde sine Skoleforretninger paa Grund af Indkaldelsen til Rigsdagen, til hvis Medlem

han var bleven valgt af Odense By, opstod en ny Vacance, under hvilken Hr. Bogelsang paatog sig at besørge Underviisningen i Historie og Geographie i de øverste Classer og Mellemclasserne, hvorimod Hr. Nissen indtil videre beholdt Historie og Geographie i de to nederste Classer ved Siden af Religion. Dr. Müllers andet Fag, Danst i de høiere Classer, deelttes imellem Adjuncterne Koføed-Hansen (VII), Crone (VI A B) og Nissen (V). Foruden Hr. Strøms Bortgang maa Skolen beklage Tabet af en anden fortrinlig Lærer, Hr. Adjunct Martin Anton Christian Crone, der under 16de Mai allernaadigst er bleven beskikket til Sognepræst for Herrested Menighed i Fyen og henimod Skoleaarets Slutning maa standse sin Virksomhed ved Skolen, hvilken han har helligt sin Tjeneste i henved 9 Aar.

Da den under 1ste September 1848 approberede Time-tabel paa Grund af Vacancen lige i Begyndelsen af Skoleaaret og det senere indtraadte langvarige Vicariat har undergaaet meget betydelige Modificationer, ansees det for rigtigst ikke at optage den her. Ogsaa den følgende Angivelse af Fagfordelingen imellem Lærerne svarer ikke ganske til det oprindelige til Ministeriet indsendte Forslag, men er modificeret efter de i Aarets Løb indtraadte Forhold.

Fagene have da været fordeelte saaledes:

Rector: Græsk og Latin i VII og VI A	26	Timer.
Overlærer Dr. Paludan Müller Historie, Geographie og Danst i VII, VI A B og V	25	—
Overlærer Sicé: Græsk i VI B og V, Fransk i VI—III	21	—
Adjunct Koføed-Hansen: Lydsk og Naturhistorie i VI—III	24	—
(som Vicariat tillige Danst i VII, 3 Timer).		

Adjunct Grøne: Dansf i IV—I, Lydsk i II og I . . .	26	Timer.
(som Vicariat tillige Dansf i VI A og B, 4 Timer).		
Adjunct Kragh: Geometrie i VII—V, Arithmetik i VII—IV, Naturlære i VII, VI A B	26	—
Adjunct Silfverberg: Latin i IV B og III, Græsk i IV, Hebraisk i VII og VI A B	28	—
Adjunct Kühnell: Latin i VI B—IV A	25	—
Adjunct Nissen: Religion i hele Skolen	21	—
(som Vicariat tillige Historie og Geographie i II og I og Dansf i V, tilsammen 12 Timer).		
Adjunct Faber: Geometrie i IV, Arithmetik i III, Regning i III og II, Fransk og Naturhistorie i II og I	21	—
Constitueret Lærer Bogelsang: Historie og Geographie i VII—III (tilbeelst som Vicariat), Regning i I	28	—
Fuldmægtig Jastrau: Skrivning i IV—I	10	—
Tegnelærer Moe: Tegning i III—I	7	—
Krigsassessor Foersom: Sang i hele Skolen	6	—
Lieutenant v. Prinzen med Assistenten Gymnastik i hele Skolen	8	—

Følgende Schema viser, hvormange ugentlige Timer der har været tildeelt hvert Fag i de forskjellige Classer:

Fagene:	VII.	VI.A	VI.B	V	IV	III	II	I	Summa
Danst	3	2	2	2	2	3	5	6	25
Lybstf.	—	3	3	3	3	2	5	5	24
Franstf.	—	2b)	2	3	2	3	4	3	19
Latin.	9	8	8	9	8c)	9	—	—	51
Græstf.	5	4	4	5	5	—	—	—	23
Hebraistf.	2	2	2	—	—	—	—	—	6
Religion.	—	3b)	3	3	3	3	3	3	21
Historie og Geographie	3a)	4	4	5	4	4	5	5	34
Regning og Mathematif	5	4	4	4	4	4d)	4	4	33
Naturhistorie	—	2	2	2	2	2	2	2	14
Naturlære	3	2	2	—	—	—	—	—	7
Skrivning	—	—	—	—	1	2	3	4	10
Tegning	—	—	—	—	—	2	3e)	2	7
Sang.	2	2	2	2	2	2	2	2	16f)
Gymnastif	2	2	2	2	2	2	2	2	16g)

Angaaende enkelte Fag maa endnu bemærkes Følgende:

1. Under 28de October har Ministeriet bifaldet, at Underviisning i Optik i Odense Cathedralsskole indtil videre udsattes indtil en til Skolebrug passende Lærebog i dette Fag var tilveiebragt.

2. Ved den til Approbation indsendte Lectionsplan for Skoleaaret 1848 havde Ministeriet, som det tilkiendegav i Skrivelse af 1ste September, „fundet at bemærke, at Under-

a) Alle disse Timer anvendes ene til Historie. — b) I det sidste Halvaar har Franstf. havt 3 og Religion 2 Timer. — c) Deelt Klasse. — d) De 2 Timer anvendes til Aritmetif, de 2 andre til praktif Regning. — e) Peri er indbefattet geometrif Tegning. — f) Combineret efter Stemmer. — g) To Classer ad Gangen.

viisningen i Fransk var ansat til at begynde i Skolens første Klasse med tre Timer ugentlig; da det imidlertid ved de Overveielser, den provisoriske Plan af 25de Juli 1845 i sin Tid blev underkastet, blev antaget, ligesom ogsaa i Motiverne til denne udtrykkelige udtalt, at Underviisningen i Fransk først skulde begynde i Skolernes næstnederste Klasse eller et Aar senere end det tydske Sprog, og man i denne Henseende gif ud fra den Grundsætning ikke at begynde med flere Sprog paa een gang, men at begynde ethvert med et temmelig stort Timeantal, maatte Ministeriet overeensstemmende hermed ønske den hertil sigtende Omlægning af Fagfordelingen paa Klasserne foretaget allerede i det da begyndte Skoleaar." — I Anledning heraf gjorde Rector i Skrivelse af 6te j. M. opmærksom paa, at Fransk ogsaa i de foregaaende Aar havde været Gjenstand for Underviisning i første Klasse og at han i Skrivelse af 16de August 1845 havde fremsat de Grunde, der gjorde det tilraadeligt at optage dette Fag allerede i nederste Klasse, hvoraf formeentligen ingen Ulempe opstod, naar der, som her var skeet, noie blev holdt over, at Underviisningen i Fransk i denne Klasse indskrænkede sig til Dvelse i Dplæsning og senere til Oversættelse af ganske lette Stykker og Indprentning af Glosser uden nogen Anvendelse af Grammatik; af de i hiin ovennævnte tidligere Skrivelse anførte Grunde vilde han blot fremhæve, at Forholdene her vare saadanne, at i Almindelighed de Disciple, som optoges i 1ste Klasse, allerede medbragte nogen Kundskab i Tydsk og de fleste ogsaa allerede havde læst noget Fransk for deres Indtrædelse, saa at de sidste vilde glemme det Lærte og for alle, hvis Fransk udeluffedes af denne Klasse, Skolearbeidet vilde blive saa let, at Magelighed kunde indsnige sig, som senere maaskee var vanskelig at bekæmpe. Det fremhævedes endelig, at navnlig iaar ikke blot de, som vare

blevne siddende i Glasfen, men ogsaa faa godt som alle nyoptagne allerede havde nogen Kundskab i Fransk, hvorfor det ansaaes for uskikligt i al Fald endnu iaar at vedligeholde den hidtil brugte Fremgangsmaade. Paa Grund af disse oplyste Omstændigheder gav derpaa Ministeriet under 27de December sit Samtykke til, at Fransk endnu i indeværende Skoleaar beholdtes i 1ste Klasse med det dertil ansatte Timeantal. — Af hvad her er oplyst vil det sees, at det er Ministeriets Villie, at Underviisningen i Fransk for Fremtiden ikke skal begynde før i anden Klasse, og jeg maa derfor anmode de Forældre, som ville have deres Børn optagne her i Skolen, om at tage Hensyn hertil ved den forberedende Underviisning for Aspiranter til første Klasse, og hellere lade disse, inden de komme i Skolen, anvende deres Tid paa andre Gjenstande, som høre til den elementaire Underviisning, navnlig dansk Rettskrivning, end paa Fransk.

3. Underviisningen i Gymnastik har paa Grund af Krigen lidt endeel og har kun under Vaabenstilstanden kunnet fortsættes nogenlunde regelmæssigen; under hele Krigen har Gymnastiklæreren været fraværende og efter Vaabenstilstandens Ophor har denne Underviisning indtil videre aldeles maattet suspenderes, da Assistenternes militaire Tjenesteforretninger ikke levede dem Tid til at besørge Skoletimerne. Hvorvidt Evomningen, som foretages i Eftermiddagstimer, kan bringes i Gang iaar, kan endnu ikke siges.

3. De i Skoleaaret gjennemgaaede Pensa.

I Aarets Løb er i de forskjellige Fag læst Følgende:

Dansk.

I Klasse. Gjennemlæst det Meste af Hjorts Borneven, hvormed Stave- og Analyseovøvelser have været for-

bundne. Formlæren af Bojesens kortsatte danske Sproglære er flere Gange gennemgaaet. Stiiløvelserne have som oftest bestaaet i Dictat; stundom er et Pensum af den tydske Læsebog oversat eller et nylig lært Vers eller en nylig læst letfattelig Fortælling nedskreven efter Hufommelsen. Af Krossings poetiske Læsebog 1ste Hefte ere flere Emaadigte lærte udenad. — II Klasse. Gjennemlæst hele Molbechs Læsebog. Af Bojesens Sproglære er læst indtil Læren om Ordstillingen og det Læste er i hver Time indøvet efter Lectien i Læsebogen. Stiiløvelserne have bestaaet afveglende i Dictat, Redskrivning af en oplæst eller nylig læst letfattelig Fortælling eller af en nylig lært Historielectie, samt i Oversættelse af et Pensum i den tydske Læsebog. Af Krossings poetiske Læsebog 1ste Hefte ere flere Digte lærte udenad. — III Klasse. Holsts prosaiske Læsebog S. 145 til Enden. Bojesens Sproglære er heelt gennemgaaet, og navnlig er Læren om Sætningerne og Ordstillingen indøvet under Læsningen. Flere Digte ere lærte udenad af Krossings poetiske Læsebog. Foruden de samme Stiiløvelser som i 2den Klasse ere de første 13 Lectioner af Borgens Veiledning indøvede. — IV Klasse. Læseøvelser efter Holsts poetiske Læsebog. Borgens Veiledning er gennemgaaet indtil den 22de Lection; forresten have Stiiløvelserne tildeels bestaaet i de samme Dvelfer som i 3^{die} Klasse. — V Klasse. Læse- og Analyseøvelser efter Molbechs historiske Skildringer og Holsts poetiske Læsebog. Af Borgens Veiledning er gennemgaaet fra 22—30 Lection. Skriftlige Dvelfer paa Skolen. — VI Klasse B. Læst en betydelig Deel af Mynsters Betragtninger, P. Møllers: en Students Eventyr samt enkelte Digte af Holsts poetiske Læsebog. Af Borgens Veiledning ere Afsnittene om den gode Stiils Egenstaber, Troper og Figurer samt Læren om Af-

handlingen mundtligt gennemgaaede og oplyste ved Exempler. Ugentlig er paa Skolen skreven en Afhandling, deels af almindeligt deels af historisk eller religiøs Indhold. — VI Klasse A. Af dansk Litteratur er læst: en Deel af Dehlenschlägers Nordens Guder, Arel og Valborg, Herb's Kong Renes Datter og Tyrving, Holbergs politiske Raadestober, P. Møllers en Students Eventyr og Lægsagaarden i Olfemagle, samt Brudstykker af Paludan-Müllers Adam Homo. Ugentlig har Classen skrevet en Afhandling, oftest paa Skolen, sjældnere hjemme. — VII Klasse. Thortsens Litteraturhistorie gennemgaaet indtil Enden. Foredraget en Indledning til Kampviserne og læst nogle af disse, navnlig Marst Stigsviserne. Eftersom man er skreden frem i Litteraturhistorien, ere Disciplene gjorte bekjendte med enkelte af de i denne omtalte Skrifter og Prover deraf forelæste, saasom af Herman Weigers Keineke Fof, B. Thotts Seneca, Oversættelserne af Særo og af adskillige senere Digtere (Stub, Falster, Tullin, Storm, Frimann o. s. v.). Af Holberg er største Deel af Peder Paars gennemgaaet og derhos meddeelt Disciplene Bemærkninger om det Romisles Væsen og Betydning. Dernæst er af samme Forfatter: den politiske Raadestober læst. Af Ewald er læst Tragoedien: Balders Dod samt nogle Digte, endvidere Lyffens Tempel og noget af Harlequin Patriot. Af Wesfel: Kjærlighed uden Stromper og et Par af hans rimede Fortællinger. Af Baggesen: nogle Sange af Jeppe og Thora fra Havsgaard. Skriftlige Dvælses nogle Sange om Maaneden.

Lydst.

I Klasse. Efter forberedende Læse- og Staveøvelser er læst af Riises mindre tydske Læsebog S. 58—145 og 176—184. Efter Hjort's mindre Grammatik er den paradigmatisk Deel oftere gennemgaaet og næsten daglig have

Disciplene paa deres Tabler maattet gjøre Rede for det læste Pensum, ligesom de stadigen ere blevene øvede i at skrive efter Dictat. — II Klasse. Af Riises Læsebog for Mellemklasserne er læst S. 1—67, 114—156 og 182—194. Formlæren af Hjorts mindre Grammatik er læst i noget videre Omfang end i 1te Klasse. Af Wolles Materialier er læst og skriftlig indøvet S. 13—27 og 37—42. Oftere have Disciplene skrevet efter Dictat og de have lært et Par Fortællinger af Læsebogen udenad. Enkelte Gange have de prøvet under Lærerens Veiledning paa Skolen at oversætte uden foregaaende Forberedelse en letfattelig Fortælling. — III Klasse. Hjorts Læsebog 1te Deel fra S. 49—96. Af Sammes større Grammatik Formlæren. — IV Klasse. Hjorts Læsebog 1te Deel S. 159—194 og S. 234—262; i den poetiske Deel fra S. 1—23. Af Grammatiken er Formlæren repeteret. — V Klasse. Af Hjorts Læsebog 1te Deel fra S. 194—234 og S. 326—348; i den poetiske Deel fra S. 23—32 og 49—62. Af Grammatiken læst Syntagen og repeteret Formlæren. — VI Klasse B. Af Hjorts Læsebog læst i den poetiske Deel fra S. 94—120; fremdeles Schillers Wallensteins Lager. Af Læsebogens prosaiske Deel er læst enkelte Stykker deels efter opgivne Pensu (de af Schillers Abfall d. Niederlande optagne Brudstykker) deels cursorisk. Grammatiken er repeteret til ind i Syntagen. — VI Klasse A. Af Hjorts Læsebog læst den poetiske Deel tilende fra S. 131. Fremdeles er læst Goethes Hermann und Dorothea samt enkelte Stykker af Læsebogens prosaiske Deel mest cursorisk. Grammatiken er repeteret.

Fransk.

I Klasse. Dvelse i Dplæsning efter Borrings Manuel de la langue française; af samme Bog er oversat til S. 33. —

II Classe. Borrings Manuel S. 81—175. Af Abraham's franske Sproglære et Udvalg af Formlæren. Mundtlige Øvelser efter Lassens Opgaver 1ste Affnit til Nr. 35. — III Classe. Af Borrings Læsebog for Mellemclasserne fra S. 1—42. Af Abraham's Grammatik er læst det Vigtigste af Formlæren, de hyppigst forekommende uregelmæssige Verber derunder indbefattede. Lassens Opgaver 1ste Affnit indtil Nr. 48. — IV Classe. Borrings Læsebog for Mellemclasserne S. 53—82, 106—109, 151—159, 250—263. Af Grammatiken Formlæren. Af Lassens Opgaver 2^{det} Affnit ere Stykkerne Nr. 1—22 indovede mundtlig og, saavidt Tiden tillod det, siden nedskrevne. — V Classe. Borrings études litt. (4de Udg.) S. 118—133, 167—222, 239—252, 266—283, 289—313, 383—393. Af Lassens Opgaver 2^{det} Affnit Nr. 22—55. Grammatiken repeteret. — VI Classe B. Af Bjerrings lectures françaises S. 1—10, 46—80, 97—113 og af de poetiske Stykker S. 201—205, 214—225, 229—234; af Borrings études S. 62—105, alt statarisk; cursorisk er læst et mindre Affnit af Charles XII. Af Grammatiken er endeel af Formlæren repeteret og af Syn- tagen er gennemgaaet Læren om Artiklen, Adjectiverne og Verbernes Tider, tildeels efter Boring. Af Borrings Stilebog ere omtrent 20 Sider gennemgaaede. — VI Classe A. Af Bjerrings lectures p. 46—97, 113—140, 176—199, samt cursorisk 97—113 tilligemed omtrent den sidste Halvdeel af Charles XII. Af Grammatiken ere de vigtigste Punkter summarisk repeterede, mest efter Boring. Af Abraham's Stileøvelser ere 90 Nummere gennemgaaede.

Latin.

III Classe. Silfverberg's Læsebog til 2^{det} Cursus Nr. 54. Af Madvig's Grammatik er læst det Vigtigste af

Boiningslæren og af Syntagen til 7de Capitel. Til Stiil er anvendt 3 Timer ugentlig, mest mundtlig efter Trojels Exempler. — IV Glasfe. Cæsar de bello Gallico 1ste og 2den Bog, Cicero's Tale pro Ligario. Grammatiken er gennemgaaet i det for denne Glasfe bestemte Omfang. To Stile ere skrevne om Ugen, den ene hjemme, den anden paa Skolen; een Time ugentlig har været benyttet til mundtlig Stiil. — V Glasfe. Virgils Wneide 2den og 4de Bog; Ciceros 4 Taler imod Catilina samt Talerne pro Archia poeta og pro Ligario. Grammatiken er repeteret og de for denne Glasfe bestemte nye Partier medtagne. To Stile ere skrevne om Ugen, een hjemme og een paa Skolen, hvortil, ligesom til mundtlig Stiil een Gang om Ugen, Jngerølevs Materialier (2den Samling) ere benyttede. — VI Glasfe B. Horats's Oder 3die Bog og de 10 første Breve af 1ste Bog; Cicero de officiis 1ste Bog, Livius 1ste Bog og 10 Capitler af 2den. Syntagen er repeteret og Meget medtaget, som ikke var læst i de andre Glasfer. To Stile ere skrevne hver Uge, den ene hjemme, den anden paa Skolen; til Opgaver er benyttet Henrichsens Materialier 1ste Hefte; 2 Versioner hver Maaned efter Henrichsens Opgaver. Af Bojesens Antiquiteter ere flere Partier gennemgaaede i Forbindelse med de Steder af Forfatterne, til hvis Ophøsning de tjene. — VI Glasfe A. Horats's Breve 2den Bog og ars poetica samt de tyve første Oder af 3die Bog, Cicero's Bøger de senectute og de amicitia, Livius 2den Bog fra Capitel 44 og hele 3die Bog. Til extemporal Løsning er benyttet: Curtius og nogle af Ciceros's Taler. Iwende Stile ere skrevne hver Uge deels efter Henrichsens Materialier 2det Hefte deels efter dicterede Opgaver. Det Dvrigt ligesom i B; af Antiquiteterne ere enkelte Capitler læste i Sammenhang. — VII Glasfe. Statariff er læst Horats's

Breve 2den Bog med ars poetica og Tacitus's Agricola, mere cursorisk Cicero's Tale pro lege Manilia, Svetonius's Julius og Virgils Æneide 4de Bog. Til extemporal Læsning to Gange om Ugen er benyttet: Curtius 4de Bog, Justinus 1—3 Bog, Quintilians 10de Bog Capitel 2—7, endeel af Cicero's, Plinius's og Seneca's Breve. Den romerske Litteratur's Historie er gjennemgaaet efter Tregders Haandbog med nogle Forkortninger i de sidste Perioder; ligeledes ere enkelte Afsnit af Bojesens romerske Antiquiteter læste i Sammenhæng. To Stile ere skrevne ugentlig, den ene hjemme, den anden paa Skolen; een Version hver Maaned udarbejdet hjemme, een eller 2 paa Skolen; desuden nogle Afhandlinger udarbejdede paa Latin over opgivne Themaer. Een Time hveranden Uge er anvendt til forskjellige mundtlige Dvælseser, især til Oversættelse fra Dansk eller Græsk; enkelte Timer ogsaa til Kunstmythologie.

Græsk.

IV Klasse. Af Tregders Formlære er læst det vigtigste af Sydlæren og Bøiningslæren med Forbigaaelse af næsten alle Anmærkninger. Af Lunds Læsebog er læst fra Begyndelsen til S. 23 tilligemed de tilsvarende danske Exempler. — V Klasse. Homeri Odys. lib. I, II, Herodot 8de Bog indtil Capitel 103. Tregders Formlære er repeteret og de for denne Klasse bestemte Partier medtagne. — VI Klasse B. Homeri Odys. lib. XI, XII, Herodot's 8de Bog, Xenophon's Anabasis 1ste Bog og Demosthenes's Tale for Megalopoliterne. Formlæren er repeteret og af Madvig's Syntax er læst Capitelne om Artiklen, en Deel af Casuslæren samt om Indicativ og Coniunctiv. — VI Klasse A. Homers Iliade 19de og 20de Bog, Platos Apologia Socr. og Crito, Herodot's 5te Bog fra Capitel

92 til Enden og hele 4de Bog. Af Madvigs Syntaxis er det Vigtigste gjennemgaaet; ligeledes ere enkelte Partier af Bojesens Antiquiteter læste. — VII Klasse. Euripides's Medeia, Tregders Anthologie indtil Brudstykkerne af de dramatiske Digtere, Plato's Crito samt repeteret Apologia Socr.; af Matthiä's Læsebog: Socrates's Brev til Demonikos samt Archidamos, Slaget ved Thermopylai efter Herodot og Kebes's Maleri. Under Læsningen af Digterne er ogsaa en stor Deel af Mythologien gjennemgaaet udførligere og af Antiquiteterne ere flere Afsnit læste i Sammenhæng efter Bojesens Haandbog. Madvigs Syntax er gjennemgaaet.

Hebraisk.

VI Klasse B. Genesis, de 4 første Capitler og de vigtigste Regler af Formlæren efter Whittes Grammatik. — VI Klasse A. Genesis fra 8de til 43de Capitel. Formlæren af Whittes Grammatik. — VII Klasse. Genesis fra 29de Capitel indtil Enden og hele Bogen repeteret, desuden læst Micha og fra 11te til 19de Psalme. Af Whittes Grammatik er Formlæren læst fuldstændigt.

Religion.

I Klasse. Sjette Capitel af Balles Lærebog. Af Herslebs mindre Bibelhistorie det N. Test's Historie; Meget deraf efterlæst i Bibelen. — II Klasse. Balles Lærebog 3die, 4de, 5te og 6te Capitel til Pligterne mod Næsten. Herslebs større Bibelhistorie fra Begyndelsen til 4de Periode. — III Klasse. Balles Lærebog fra 4de til 8de Capitel. Herslebs Bibelhistorie fra 5te Periode af det G. Test's Historie til Udsigten over det G. T's. Bøger. — IV Klasse. Fogtmann's Lærebog § 47—104, Herslebs Bibelhistorie S. 104—124 og 160—187. — V Klasse. Fogtmann's

Lærebog § 1—46. Hersølevs Bibelhistorie det N. Testaments Historie fra 3die Periode indtil Apostlerne. — VI Klasse. Fogtmanns Lærebog § 105—156. Hersølevs Bibelhistorie S. 124—159 og 244—275. Af det græske N. T. har det ældre Parti læst Matthæi Evangelium Capitel 23—28 og repeteret hele Evangeliet, desuden læst de 9 første Capitler af Pauli 1ste Brev til Corinthierne; det yngre Parti Matthæi Evangelium indtil 21de Capitel.

Historie.

I Klasse. Nofods fragmentariske Historie fra Begyndelsen til Korstogene. — II Klasse. Samme Bog fra Middelalderen til Udsigt over Begivenhederne efter Pariserfreden 1815. — III Klasse. Fædrelandshistorie efter Suhms Udtog fra Begyndelsen indtil Frederik den Førstes Thronbestigelse. — IV Klasse. Fædrelandshistorie efter Suhm fra Frederik den 1ste indtil Enden. — V Klasse. Efter Estrups Lærebog den gamle Historie; desuden af Middelalderen Italiens, Frankrigs, Englands og Nordens Historie indtil 814. Det Lærte er indført i historiske Tabeller. — VI Klasse B. Efter Estrup Middelalderens Historie fra 1096 og af den nyere Historie det første universalhistoriske Parti indtil Trediveaarskrigen. — VI Klasse A. Den nyere Historie indtil Enden. Af begge Partier er det Nye indført i Tabellerne. — VII Klasse. Repeteret den hele Verdenshistorie efter Estrups Lærebog tilligemed Danmarkshistorien.

Geographie.

I Klasse. Af Jørgenslevs mindre Lærebog Europa. — II Klasse. Af samme Bog Asien, Africa, America, Australien; repeteret enkelte Lande af Europa; læst Indledningen. — III Klasse. Belschovs Geographie fra Bygndelsen indtil Kongeriget Nederlandene. — IV Klasse. Af Belschovs

Geographie Asien og Africa. — V Klasse. Samme Lærebog: America, Australien og af Europa Danmark, Norge, Sverrig, Rusland, Italien, Østerrig, Tyrkiet og Grækenland. — VI Klasse B. Samme Lærebog: Europa fra Italien indtil Enden, dernæst Asien, Africa, America og Australien. — VI Klasse A. Repeteret Welschovs Geographie.

Mathematik og Regning.

De tre nederste Classer ere øvede i praktisk Regning efter Mundts Regnebog; III Klasse har læst Steens elementaire Arithmetik indtil Proportionerne. — IV Klasse. Doppermanns Geometrie til § 168; Steens elementaire Arithmetik Nr. 53—75 og Sammes rene Mathematik 1—35. — V Klasse. Doppermanns Geometrie Nr. 108—123, 138, 139, 169—320. Steens rene Mathematik Nr. 1—44, 75—86. — VI Klasse B. Doppermanns Geometrie Nr. 307—328, 339—378, 413—449, 469—479, 486—506. Jürgensens Arithmetik Nr. 74—99, 105—115. — VI Klasse A. Doppermanns Geometrie repeteret Nr. 169—328, læst Bergs Trigonometrie. Jürgensens Arithmetik Nr. 105—118, 139—145 og repeteret forfra indtil Nr. 80. — VII Klasse. Bergs Stereometrie. Dlussens Astronomie. Repeteret de foregaaende Aars Pensn.

Naturhistorie.

I Klasse. Pattedyrene og Fuglene til Vandfuglene efter Strøms naturhistoriske Læsebog. — II Klasse. Pattedyrene til Rovdyrene, Krybdyrene og Fiskene efter samme Bog. — III Klasse. Fiskene og Fuglene efter Dreiers og Bramsens Lærebog i Zoologie og Botanik. — IV Klasse. Leddyrene efter Samme. — V Klasse. Af Zoologien: Bløddyrene; det menneskelige Legeme. Af Plantelæren: Indled-

ningen og det linneiske System. — VI Klasse B. Af Zoologien repeteret Fuglene, Fiskene og Leddyrene. Af Plantelæren: Slutningen af Indledningen og de første tre Classer af Femtalsplanterne. — VI Klasse A. Læst 3 Classer af Femtalsplanterne; repeteret Fuglene, Leddyrene samt Lonbo-planterne.

Naturlære.

VI Klasse B. Ørstedes mechaniske Physik forfra indtil § 206. — VI Klasse A. Silfverbergs chemiske Physik. Ørstedes mechaniske Physik § 269—310, 325—336. — VII Klasse. Ørstedes mechaniske Physik § 215—268, 337 til Enden. Repeteret de foregaaende Mars Pensa.

4. Disciplene.

Ved Udgangen af forrige Skoleaar var Disciplenes Antal 100, hvoraf syv dimitteredes til Universitetet og syv forlode Skolen inden det nye Skoleaars Begyndelse. Den 1ste September optoges 15 nye Disciple og senere endnu to. Derimod udmeldtes i Løbet af dette Skoleaar syv, nemlig 1 af VIA, 3 af V, 2 af III og 1 af II. Skolen bestaaer da for nærværende Tid af 96 Disciple, fordeelte paa 8 Classer i efterfølgende Orden. (De, hvis fuldstændige Fornavne og Fædres Navne ere angivne, ere de sidst indkomne).

VII Klasse.

1. Th. Paulsen. 2. G. B. E. Crone. 3. S. B. Bülow. 4. P. Clausen. 5. A. B. Lange.

VI Klasse A.

1. Chr. F. C. Møller. 2. M. Th. Bredsdorff.

3. N. Balslev. 4. G. Th. S. N. Heiberg. 5. F. A. Henrichsen. 6. B. Thomsen. 7. F. E. Wied.

VI Klasse B.

1. J. Chr. Dreyer. 2. Chr. Peter Christensen Schmidt (Skibskapitain Schmidt i Sønderborg). 3. P. C. L. Petersen. 4. J. G. N. Winther. 5. A. F. S. Scholten. 6. N. Chr. Selkier. 7. F. H. Chr. Weeke. 8. J. F. G. Schønheyder. 9. N. P. B. Müller.

V Klasse.

1. P. A. C. Simonsen. 2. J. L. Bang. 3. F. B. Smith. 4. N. Møller. 5. G. F. Wandall. 6. N. L. Balslev. 7. Chr. Rohmann. 8. J. C. Voigt. 9. L. F. E. Drejer. 10. F. B. Baadsgaard. 11. F. B. Scholten. 12. Chr. P. A. Drejer. 13. H. L. Thomsen. 14. L. A. Baadsgaard. 15. L. N. Plesner. 16. A. N. Belschner.

IV Klasse.

1. Joh. Frederik Utke Damm (afdøde Skovrider Damm paa Gyldensteen). 2. Chr. G. A. Selmer. 3. Chr. F. Raalund. 4. J. F. Barberg. 5. Christopher Gleerup (afdøde Pastor Gleerup i Fjøs). 6. J. F. M. Rahlff. 7. Chr. Hansen. 8. H. C. D. Müller. 9. N. F. Bülow. 10. C. C. Voigt. 11. F. A. Friis. 12. H. P. E. Langkilde. 13. C. B. A. S. Schiødt. 14. N. A. Friis. 15. P. Krag. 16. H. C. Chr. Lassen. 17. E. Scholten. 18. J. C. B. Friis. 19. L. Fjøs.

III Klasse.

1. Sophus Marius Hansen (Skolelærer Hansen i Ronninge). 2. C. Chr. Rasmussen. 3. C. F. E. Jor-

gensen. 4. J. Paludan-Møller. 5. H. B. Rjær. 6. F. S. Jensen. 7. N. Clausen. 8. B. G. Cohen. 9. J. B. Friis. 10. A. Rohmann. 11. J. H. Henriksen. 12. F. B. Sidenius. 13. J. C. Jensen. 14. Carl Ludvig Valentin Maaløe (Gaardsfæster Ex-juris Maaløe paa Aagaarde). 15. H. C. H. Selkier.

II Klasse.

1. Frederik Schønning Aagaard (Pastor Aagaard i Korup). 2. S. Paulsen. 3. Niels Chr. Møller Bredsdorff (afdøde Pastor Bredsdorff i Vester-Skjærninge). 4. P. J. Frydendahl. 5. A. L. A. Maar. 6. Peter Emil Næs (Lehnsmænd Næs i Norge). 7. S. M. Andresen. 8. L. P. Boving. 9. B. Jønsø. 10. U. A. Schmidt. 11. Chr. G. Bülow. 12. P. E. Weeke. 13. L. N. Faber. 14. Chr. F. S. Petersen.

I Klasse.

1. Victor Hillerup (Kammerraad Hillerup i Odense). 2. Frederik Ludvig Gleerup (Broder til Nr. 5 i IV Klasse). 3. Chr. A. Schønheyder. 4. Hans Wilhelm Larsen (Gjæstgiver Larsen i Gribøvad). 5. Søren Frederik Helm Petersen (Boghandler Helm Petersen i Odense). 6. Frederik Emil Esbensen (Districtslæge Esbensen i Odense). 7. J. E. F. P. Sviger. 8. Johan Nicolai Tilemann Dreher (Pastor Dreher i Drsted). 9. Martin Georg Emil Lausen (Postmester Lausen i Odense). 10. Johan Theodor Gleerup (Broder til Nr. 2). 11. Emanuel Falbe Hansen (Skolefæstere Procurator Hansen i Odense).

5. Stipendier og Legater.

Ved Ministeriets Resolution af 29de September f. A. ere Beneficierne i Skoleaaret 1848 fordeelte saaledes:

1. Høieste Stipendium 50 Rbd.: H. B. Bülow, P. Clausen, B. Thomsen, P. C. L. Peter'sen, G. F. Wandall, N. Møller.

2. Mellemsste Stipendium 35 Rbd.: N. Balslev, J. Chr. Dreyer, A. N. Belschner.

3. Laveste Stipendium 20 Rbd.: C. F. C. Møller, G. L. S. N. Heiberg, M. L. Bredsdorff, J. G. N. Winther, H. L. Thomsen, P. A. C. Simonsen, C. F. Raalund.

4. Fri Underviisning: N. C. Selchier, N. P. B. Müller, C. Rohmann, J. L. Bang, N. F. Bülow, H. C. C. Lassen, B. G. Cohen, J. F. U. Damm (fra 1ste Jan. d. A.) samt, som extraordinaire Gratister, J. A. Henrichsen, J. Paludan-Müller og J. S. Henrichsen.

Af Stipendieoverskuds-fonden have Skolens forhenværende Disciple, N. Chr. Møller og A. N. Belschner, der fra Krigen's Begyndelse havde tjent i Armeen, faaet udbetalt $\frac{2}{3}$ af deres Stipendieoplæg, den første med 150, den anden med 60 Rbd. Af samme Fond er ligeledes tilstaaet Præsteenten Madame Gleerup en extraordinair Understøttelse af 50 Rbd. som Hjælp til at dække de Udgifter, hendes tre Sønners langvarige Sygdom havde medført. Endelig har den ifjor til Universitetet afgaaede Discipel J. Krogh erholdt en Understøttelse af samme Beløb.

Under 18de October f. A. er allernaadigst resolveret, at Afgang til at forundes Beneficium af fri Underviisning i de lærde Skoler herefter maa tilkomme samtlige disse Skolers Disciple uden Hensyn til om de ere bestemte til at

studere ved Universitetet eller ikke, dog med Jagttagelse af de øvrige for Opnaaelsen af saadant Beneficium i Fordn. af 7de November 1809 Cap. VII givne Forskrifter, og uden at det fastsatte Antal af Gratistpladser forøges, men at derimod Pengestipendierne som hidtil forbeholdes de til at studere ved Universitetet bestemte Disciple.

Som yderligere Bestemmelse til de ved Universitetsdirectionens Skrivelse af 4de Martz 1848 givne Regler for Oplagspengene (jfr. Progr. f. 1848 S. 105) har Ministeriet ved Skrivelse af 10de Februar d. A. fastsat, at naar en Dimissus ikke lader sig inscribere ved Begyndelsen af det første academiske Aar efter at han har taget Afgangsexamens anden Deel ved Skolen, falde de for ham oplagte Stipendiebeløb strax tilbage til Skolens Stipendiefond, ligesom ogsaa det ham ved Afgangen fra Skolen udbetalte Stipendiebeløb strax bliver at søge tilbagebetalt, forsaavidt det ikke fra hans Side godtgjøres, at betydelig Hindring har været tilstede for hans betimelige Inscription ved Universitetet.

De to Skolen tillagte Portioner af det Moltkiske Legat, hver paa 40 Rbd. oppebares af Disciplene Joh. Knudsen og H. B. Bülow. Efter den Førstes Dimission er af Legatets Ephorus Discipel G. L. S. N. Heiberg udnævnet til at træde i hans Sted.

Det Baggeriske Præmielegat for 4 flittige og skikkelige Disciple af de fire øverste Classer, 2 Portioner paa 4 Rbd. og 2 paa 3 Rbd., tildeelt ved Censuren efter Hovedexamen Disciplene H. B. Bülow af 7de Klasse, C. F. C. Møller af 6te Klasse A, J. C. Voigt af 5te Klasse og Chr. G. A. Selmer af 4de Klasse.

Af det større Baggeriske Legat for Dimissi til-

deelttes en extraordinair Portion paa 73 Rdl. 87 β (fremkommen ved nogle til Legatet paa Grund af Dødsfald og andre Omstændigheder hjemfaldne Oplag) Dimittenden J. Krog, og de tvende ordinaire Portioner Dimittenderne J. P. S. Petersen og Chr. Nielsen; ligeledes erholdt af Frøken Ernsts Legat for Dimissi J. Knudsen og Chr. H. Bruhn de to større Portioner (76 Rdl. 47 β) og A. G. H. Reimer en af de mindre Portioner (61 Rdl. 18 β); de 4 øvrige Portioner bleve oplagte.

6. Udtog af Skolens Regne

Indtægt.	Rbb.	ß
1. Beholdning efter Regnskabet for 1847 . . .	1,834	92
2. Indkomne Restancer fra foregaaende Aar . . .	960	69
3. Renter af Skolens Formue	1,146	50
4. Jordebogskindrægter i Korn og Penge:		
A. Bøndergods	677	14½
B. Tiender	7,568	69½
C. Degnepensioner	554	37
D. Jordskylb	26	32
5. Indtægter af Kirker og Præstefald	455	94
6. Skolecontingenter:		
A. Skolepenge	2,046	48
B. Lys- og Brændepenge	527	48
C. Indskrivningspenge	95	"
D. Testimonier	40	"
7. Forskjellige ubestemte og extraordinaire Indtægter	97	28
8. Indbetalte Capitaler	1,236	64
9. — Gageforsud	738	"
10. Indtægter ifølge Decisioner	3	24½
Summa Indtægt . .	18,008	94½

Skab for Aaret 1848.

Udgiwt.	Rtbl.	ß
1. Gage til samtlige faste og const. Lærere	8,741	64
2. Betaling til Læmelærere	766	48
3. Godtgjørelse til faste Lærere for Extratimer	231	64
4. Pensioner	866	64
5. Regnskabsføringen	220	"
6. A. Skatter.	903	92
B. Afgifter	82	38
7. A. Til Skolens Bibliothek.	251	44
B. Bibliothekarens Løn	50	"
8. Til de naturvidenskabelige Samlinger. . .	250	50
9. Bygningernes Vedligeholdelse.	349	2
10. Inventariets Vedligeholdelse samt Gymna- stikapparater	99	90
11. Brændselsforbrødenheder.	347	
12. Behøvningsforbrødenheder	80	78
13. Forstjellige løbende og tilfældige Udgifter:		
A. Skoleopvartning	100	"
B. Reengjøring	72	72
C. Porto, Protokoller, Skrivematerialier o. s. v.	136	64
D. Programmer og Skolehøitideligheder .	103	32
E. Andre Udgifter	40	48
14. Extraordinaire Udgifter	675	40
15. Udsatte Capitaler	1,238	64
16. Bevilgede Gageforstød og Laan	500	"
17. Udestaaende Restancer	1,457	89½
18. Udgifter ifølge Decisionæposter	8	84
Summa Udgift . . .	17,573	71½
Indtægten.	18,008	94½
Beholdning	435	23

7. Forøgelse af Underviisningsapparater ved Kjob og Gave.

Den naturhistoriske Samling har ogsaa iaar erholdt en ikke ubetydelig Tilvæxt ved Naturalier fra Universitetets Museer. Af zoologiske Gjenstande ved Kjøb:

a) 12 Arter af Gjælle- og Snyltekrebs af Slægterne: *Lernæa*, *Lernæopoda*, *Anchorella*, *Chondracanthus*, *Clavagella*, *Dichelestium*, *Calegus*, *Cyamus*.

b) 12 Arter af Indvoldsorme og Beslægtede, af Slægterne: *Gordius*, *Ascaris*, *Echinorrhynchus*, *Ligula*, *Botriocephalus*, *Tænia*, *Echinococcus*, *Distoma*, *Heracotyle*, *Nemertes*.

c) 9 Arter af Meduser og Beslægtede af Slægterne: *Medusa*, *Pelagia*, *Lucernaria*, *Porpeta*, *Diphyes*, *Coryne*, samt i tørrede Exemplarer 3 Arter af *Sertularia* og *Campanularia*.

d) 17 Arter af Bløddyr af Slægterne: *Tritonia*, *Eolidia*, *Doris*, *Chiton*, *Dentalium*, *Bullæa*, *Aphlysea*, *Patella* og *Acmæa*, *Purpura*, *Pterotrachea* (= *Firola*), *Haliotis*, *Cynthia* (*Ascedia*), *Salpa*, *Pyrosoma*, alle i Spiritus; samt i tørrede Exemplarer:

e) 3 Arter af Slægterne: *Dentalium*, *Calyptrea* og *Crepidula*.

f) 4 Arter af Brachiopoder af Slægterne: *Crania*, *Terebratula* og *Lingula*.

g) 5 Arter af Echinodermer af Slægterne: *Spatangus*, *Echinoneus*, *Scutellum* og *Clypiastes*; endelig:

h) 15 Arter af Fisk af de forskjellige Familier, fra Grønland, Middelhavet og de exotiske Have.

Som Hjælpemiddel til Underviisningen i Mineralogie er modtaget fra Universitetsmuseet igjennem Ministeriet en ordnet Samling af Mineralier, Bjergarter og Forsteninger,

bestaaende deels af oryktognostiske Mineralier, deels og især af en Suite Bjergarter og Forsteneringer til at oplyse Scandinaviens geognostiske Forhold, hvortil endnu er føiet en Suite Krystallmodeller.

Adjunct Kosfoed-Hansen har foræret Skolen en Samling af tørrede Planter og Tegnelærer Moe nogle zoologiske Gjenstande.

Den p̄hyssiske Samling er bleven forøget ved et Par Brændspeile 16" i Diameter paa Stativer og en elektromagnetisk Multiplicator, foruden nogle mindre Gjenstande.

Desuden er anskaffet: endeel nye Fortegninger samt flere Gymnastik- og Svømmeapparater.

8. Bibliotheket.

Skolens Bibliothek er siden sidste Program's Udgivelse blevet forøget med følgende Skrifter:

L. Abrahams, Franste Stileøvelser. Kbhvn. 1829.

L. Mgreen-Ussing, Kongl. Reskripter for Maret 1837. Kjøbenhavn 1848.

* Antiquarisk Tidsskrift, 2det Heste. Kjöbenh. 1847.
Arriani Anabasis et Indica ed. Fr. Dübner. Reliqua Arriani et scriptorum de rebus Alexandri M. fragmenta collegit Car. Müller. Parisii 1846.

* P̄hil. Waldäus, Beschreibung der berühmten Ost-Indischen Küsten Malabar und Coromandel. Aus dem Niederländ. ins Hochdeutsche. Amsterdam 1672.

N. F. Bergsøe, Den danske Stats Statistif, 3die Bd. 4 H. og 4 Bd. 1te H. Kbhvn. 1848.

- Biographiskt Lexicon öfver namnkunnige svenska män. B. 1—14; 15, 1—2, tilligemed Supplement. Lund 1846.
- K. H. Brandes, Literarische Zeitung 14ter Jahrgang 1847. Berlin 1848.
- † L. Brandes, De rheumatismo gonorrhoeico disquisitio (Vicentiatdisputatâ). Hauniæ 1848.
- * H. C. Christensen, Tale ved Græskjøbing's Borgerfoles Indvielse. Kbhvn. 1848.
- Fr. Creuzer, Deutsche Schriften 2ter Bd. 3te Abth. Leipzig und Darmst. 1847.
- L. Döderlein, Reden und Aufsätze 2te Sammlung. Erlangen 1847.
- H. C. A. Eichstadii, Opuscula oratoria, Fasc. I—III. Jenæ 1847—1848.
- † Th. S. Grønev, Almindeligt Forfatter-Lexicon for Kongeriget Danmark med tilhørende Bilande, 11te H. Kbhvn. 1848.
- L. B. Falkman, Upplysningar om Kronans, Kyrkornas och Presterskapets inkomster af andeligt gods uti Skåne, Halland og Blekinge från äldre tider till år 1660, D. 1, 2. Lund 1848.
- † G. Fistaine, Principia nomina neo-latina formandi declinandique (Magisterdisputatâ). Hafniæ 1848.
- For Literatur og Kritik, 6te Bd. 2—4 H. Odense 1848.
- A. Fryxell, Berättelser ur svenska historien, 15 D. 1ste Afd. Stockholm 1848.
- J. J. Fyh, Efterretninger om Kjøbstaden Kolding. Kjøbenhavn 1848.
- Generalquartiermesterstabens Kort over Rendsborg og Omegn. Kbhvn. 1839.
- J. L. Heibergs poetiske Skrifter 4—6 Bd. Kbhvn. 1848—1849.
- † F. I. Heise, De natura et mutua ratione sonorum vocalium lingua Hebræorum (Magisterdisputatâ). Hauniæ 1849.
- A. G. Heydemann und K. J. C. Mützell, Zeitschrift f. d.

- Gymnasialvesen, 2ter Jahrg. Juni—Dec., 3ter Jahrg. Jan.—Mai. Berlin 1848—49.
- H. Hertz, Tyrking, et nordisk Digt fra den myth. Tid. Kbhvn. 1849.
- * N. Jensen, Efterretning om Fyens Stiftsbibliothek fra 1847—1848. Odense 1848.
- Josephi opera omnia. Francoforti 1580.
- † Islenzkir Annálar s. Annales islandici ab anno Christi 803—1430. Hafniæ 1847.
- † Codex juris Islandorum antiquus, qui nominatur Jernsida. Havnæ 1847.
- G. Karsten, Die Fortschritte der Physik, 1—2 Jahrg. Berlin 1846—48.
- N. Kjærbølling, Kongeriget Danmarks og Hertugdømmerne Slesvigs, Holsteens og Lauenborgs Fugle, 4de H. Kjöbenhavn 1848.
- Rold erup=Rosenvinge, Kongelige Forordn. og aabne Breve, XXV D. 1ste H. 1848. Kbhvn. 1849.
- H. Krøyer, Naturhistorisk Tidsskrift. Ny Række, 2det Bd. 4de H. Kbhvn. 1848.
- Danmarks Fiske. 6te H. Kbhvn. 1849.
- K. Lachmann, Betrachtungen über Homers Ilias, mit Zusätzen v. M. Haupt. Berlin 1847.
- J. P. Laurent, Livet i Felten. Uddrag af en Læges Dagbog i Sommeren 1848. 2det Dpl. Kbhvn. 1849.
- † Lektionscataloger for Universitetet og d. polytechn. Lærestiftelse i Sommerf. 1848, Vinterf. 1848—49 og Sommerf. 1849.
- F. Læssøe, Anmærkninger til „den slesvigke Krig i 1848.“ Kbhvn. 1849.
- † Lister over Examen Artium og anden Ex. 1848.
- * C. C. Lyschander, Synopsis historiarum danicarum (Danse Kongers Selectebog). Kbhvn. 1622.
- † Mansa, Nørre Jylland, 9de Plan og Titel.

- M. Val. Martialis epigrammaton libri. Ed. Schneidewin,
Vol. I, II. Græmmæ. 1842.
- † G. Molbeck, Nyt historisk Lidskrift, 2det B. 2det H. Kjøbenhavn 1848.
- * — Historiske Arbejder 2den Deel. Kbhvn 1848.
- * Arnold Montanus, Denkwürdige Gesandtschaften der Ost-Indischen Gesellschaft in d. vereinigten Niederländern an unterschiedliche Kayser v. Japan. Amsterdam 1670.
- * H. P. Mummie, Begivenhederne i Fyen under de franske og spanske Troppers Ophold her i Landet 1808. Odense 1848.
- K. D. Müller, Handbuch d. Archæologie d. Kunst, 3te Aufl. mit Zusätzen v. F. G. Welker. Breslau 1848.
- P. M. Möllers efterladte Skrifter, 2den Udg. 1—3 D. Kjøbenhavn 1848.
- Difens Kort over Hertugdømmet Slesvig.
- † Oversigt over det Kongl. danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger i Aaret 1848, Nr. 1—6, 1849, Nr. 1—2.
- * Oversigt over Forhandlingerne i Sockelunds, Smørum og Nystykke Herreders Convent 1845—48. Kbhvn 1848.
- F. Paludan-Müller, Adam Homo, 1—3 Bd. Kbhvn. 1849.
- F. Passow, Handwörterbuch d. griech. Sprache. Neu bearbeitet v. Rost, Palm und Kreussler, 2ter B. 2te Lief. Leipzig 1848.
- N. M. Petersen, Nordisk Mythologi, 1—3 H. Kbhvn. 1849.
- Platonis Dialogi selecti. Ed. J. C. Held. Solisbachi 1838.
- Udvalgte Dialoger af Plato ved F. W. Wiehe, 1ste H. Kjøbenhavn 1848.
- Julii Pollucis Onomasticon, ex recens. J. Bekkeri. Berolini 1846.

† Programmer:

1. Indbydelseskrift til Kjøbenhavns Universitets Fæst i Anledn. af Kongens Fødselsdag 1848 (F. C. Sibbern, Bidrag til at oplyse nogle ontologiske Udtryk i Aristoteles's Metafysik).

Reformationsfest og Rectorstifte ved Kjøbenhavns Universitet 1848 (N. C. L. Abrahams, Balth. Castilionei Aulici liber III, secundum veterem versionem Gallicam editus).

2. Indbydelsesskrifter og Skolefetterretninger for Aar 1848 fra de lærde Skoler og Realskolerne:

Aalborg Kathedralskole (Povelsen, Om Lydighedens Betydning for Opdragelsen). Indbydelsesskrift til Højtideligheden paa Aalborg Kathedralskole d. 14de April 1848. Marhuus Cathedralskole. Marhuus vidensk. Realskole. Borgerdydskolen paa Christianshavn (Hammerich, Kort Udsigt over det høiere Skolevæsen i Sverrig). Frederiksborg lærde Skole (H. M. Flemmer, Annales Ciceroniani). Hørfens lærde Skole (C. F. W. Bendz, Bidrag til Hørfens lærde Skoles Historie, 1ste H.). Kolding lærde Skole (H. Schmith, Kosmogonie og Theogonie o. s. v.). Metropolitanskolen (F. C. C. Birch, Bemærkninger om Sprogunderviisningen i de lærde Skoler). Nykjøbing Cathedralskole (G. F. Lund, De emendandis Ciceronis libris de officiis observationes criticae). Odense Cathedralskole (A. Grøne, Valdemar Knudsen, en historisk Skildring). Trede Beretning om Odense Realskole. Randers lærde Skole. Reykjavik (Sorgarhótidu minningu dauða Kristjáns Kenúngr áttunda) Skola-bóðsrit (Snorra-Edda, utgif af Sveinbirni Egilssyni). Ribe Cathedralskole (P. Adler, Efterretninger om Byen Ribe, 11te Saml.). Rønne lærde og Real Skole (H. K. Whitte, Emendatio collationis codicum II havniensium G. Jnl. Cæsaris librorum de bello Gall.). Roskilde Cathedralskole. Slagelse lærde Skole (F. W. Wiche, om Principet for Accentuationen i Græff). Sorø Academiens Skole (E. F. Bojesen, Om den philosophiske Betydning af Ordet ἀρχή (Princip) hos Aristoteles). v. Westens Institut. Viborg Cathedralskole.

3. Ved Bispevielse (J. P. Mynster, om Hukommelsen, en psychologisk Undersøgelse).

F. v. Raumer, Vorlesungen über die alte Geschichte. 2te Aufl.

1—2 Bd. Leipzig 1847.

- Historisches Taschenbuch, herausg. v. F. v. Raumer. Neue Folge, Jahrg. 1—9. Leipzig 1840—48.
- J. E. Rietz, Skånska Skolväsendets Historia. Lund 1848.
- E. Ruthardt et J. Zastra, Loci memoriales cum accessione locorum auxiliarium. Vratislaviae 1845.
- F. L. Schloffer, Geschichte des 18ten Jahrhunderts und des 19ten bis zum Sturz des französischen Kaiserreichs, 7 und letzter Band, 1—2 Abth. Heidelberg 1848.
- W. A. Schmidt, Allgem. Zeitschrift f. Geschichte, 9ter Bd. 5—6 H. Berlin 1848.
- A. Schnitzlein, Iconographia familiarum naturalium regni vegetabilis, Hest VI. Bonn.
- J. F. Schou v, Danst Tidsskrift, Nr. 9—14. Kjøbenhavn 1848—49.
- † H. P. Selmer, Aarbog for Kbhvns Universitet f. 1847. Kbhvn. 1848.
- * N. Sibbern, Franste Stiløvelser, 1—2. Afsnit. Kjøbenhavn 1848.
- * A. L. E. Silfverberg, Latinsk Læsebog f. Begyndere. Odense 1848.
- Den flædvigste Krig i 1848. Ved en Officeer af Armeen. 2det Dpl. Kbhvn. 1849.
- Spruner, Historisch-Geographischer Hand-Atlas 12te Lief. (Atlas Antiquus II). Gotha 1848.
- † Statistisk Tabelværk, Hefte 7—15. Kbhvn. 1844—47.
- † Statistisches Tabellen-Werk S. 1—2 og 3 Hefter om Vareudførselen i 1844—46.
- * N. V. Stockfleth, Bidrag til Kundskab om Finnerne i Kongeriget Norge. Christiania 1848.
- * — Bidrag til Kundskab om Quænerne i Kongeriget Norge. Christiania 1848.
- * A. Stubs samlede Digte. 3die Udg., besørget ved F. Barfod. 1ste Hefte. Kbhvn. 1848.
- K. F. Süpffe, Aufgaben z. latein. Stillübungen 2 Th. Karlsruhe 1847—48.

- K. F. Süpfle, Aufgaben z. latein. Stillübungen für die obersten Classen deutscher Mittelschulen. Heidelberg 1847.
- † Thesaurus Græcæ linguæ ab H. Stephano constructus. Ed. C. B. Hase, G. et L. Dindorfii. Vol. VII, Fasc. II et III. Parisiis.
- B. N. Thorus's efterladte Digte. Kbhvn. 1847.
- Lidende for Distrikternes Provindsialstænder 1846, Bd. 1—2. Kbhvn. og Hoeskilde.
- Lidende for Forhandlinger ved Provindsial-Stænderne for Nørre-Sjælland 1846, Bd. 1—2. Viborg.
- Wegas Vorlesungen über die Mathematik, 2ter Bd. (die Geometrie). Ueberarbeitet v. W. Magka. Wien 1848.
- Widenskaberne's Selskabs Ordbog (Bogst. S.). Kbhvn. 1848.
- * G. Weber, Lærebog i Verdenshistorien, paa Dansk ved C. Levinfen. Kbhvn. 1848 (2det Curfus).
- Dehlenschlägers Tragedier i 10 Bd. 1, 3, 4, 6, 7 Bd. Kbhvn. 1849.

De ovenfor med † betegnede Bøger ere sendte af Overbestyrelsen, de med * betegnede ere Gaver af forskjellige Mænd, mest fra Odense. En større Gave, bestaaende af omtrent 340 Bind har Skolen modtaget i Slutningen af forrige Aar fra Hs. Høiarværdighed Hr. Biskop Letens. Da denne Samling endnu ikke er optagen i Bibliothekets Catalog, opsættes Meddelelsen af Fortegnelsen derover.

Den offentlige Examen

i

Odense Cathedralsskole for Aaret 1848

foretages i følgende Orden:

Torsdagen den 19de Juli.

- 8—12. VI, V, IV Cl. Latinsk Stil.
- 8—10. II, I Cl. Regning.
- 12—1. Sangprøve.
- 3—6. VI Cl. Geometrisk Opgave.
- 3—6. V Cl. Naturhistorie.
- 3—6. IV Cl. Græsk.

Fredagen den 20de Juli.

- 8—12. VI, V Cl. } Udarbejdelse i Moderemaalct.
- 8—11. IV Cl. }
- 8—11. III Cl. } Dansk Stil.
- 8—9½. II Cl. }
- 9½—11. I Cl. }
- 3—6. VI Cl. Version.
- 3—7. IV Cl. Religion.
- 3—6. III Cl. Naturhistorie.

Lørdag den 21de Juli.

- 8—11. VI Cl. Arithmetisk Opgave.
- 8—12. V Cl. Religion.
- 8—11. III Cl. Arithmetik.
- 3—6. VI, V, IV Cl. Lydsk Stil.
- 3—5½. II Cl. Naturhistorie.
- 3—5. I Cl. Religion.

Mandagen den 23de Juli.

- 8—12. VI Cl. Religion.
- 8—12. V Cl. Mathematif.
- 8—11. III Cl. Danſk.
- 3—6. VI Cl. Tydſk.
- 3—5. III Cl. Regning.
- 3—5. I Cl. Tydſk.

Tirsdagen den 24de Juli.

- 8—12. VI Cl. Græſk.
- 8—12. V Cl. Hiſtorie og Geographie.
- 8—12. IV Cl. Mathematif.
- 3—6. VI Cl. Franſk.
- 3—6. III Cl. Tydſk.
- 3—5. II Cl. Danſk.

Onsdagen den 25de Juli.

- 8—12. VI Cl. Mathematif.
- 8—12. IV Cl. Hiſtorie og Geographie.
- 8—10½. II Cl. Tydſk.
- 3—6. V Cl. Franſk.
- 3—6. III Cl. Latin.
- 3—5. I Cl. Danſk.

Torsdagen den 26de Juli.

- 8—12. VI Cl. Latin.
- 8—11. IV Cl. Franſk.
- 8—11. II Cl. Hiſtorie og Geographie.
- 3—5. VI Cl. Hebraiſk.
- 3—6. V Cl. Tydſk.
- 3—5. I Cl. Hiſtorie og Geographie.

Fredagen den 27de Juli.

- 8—11. IV Cl. Lydst.
 8—11. III Cl. Historie og Geographie.
 8—11. II, I Cl. Fransk.
 3—6. VI Cl. Naturlære.
 3—5. I Cl. Naturhistorie.

Lørdagen den 28de Juli.

- 8—12. VI Cl. Historie og Geographie.
 8—12. V Cl. Latin.
 8—11. III Cl. Fransk.
 3—6. IV Cl. Naturhistorie.
 3—6. III Cl. Religion.

Mandagen den 30te Juli.

- 8—10½. VI Cl. Naturhistorie.
 8—12. V Cl. Græsk.
 8—12. IV Cl. Latin.
 10½—1. II Cl. Religion.

Tirsdagen den 31te Juli Kl. 10 foretages
 Translocationen.

Fredagen den 31te August Kl. 8 foretages Ind-
 lemmelsesproven med dem, som ere anmeldte til Optagelse
 i Skolen.

Disciplenes Fædre og Foresatte samt andre Skolens og
 Videnskabernes Belyndere indbydes herved til at bære denne
 Examen med deres Nærværelse.

Henrichsen.

